

Motiivi

LUE MYÖS

Taitava
työn
nappaa

Sote-
solmu
aukesi

Säkerhet
med vidgade
vyer

5 • 2021 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

SYNTYVYYS

Mistä lisää lapsia?

LEFFAHULLU HOITAJA

Titanic uppoaa aina

MIKA TÖRRÖ

HERKKÄ
HÄRKÄ

2022

Vielä ehdit tilata ensi vuoden kalenterin!

Tee tilaus 19.9. mennessä, niin jäsenkalenteri tulee sinulle Motiivin numero 7 mukana.

Säästämme luontoa

JHL:n jäsenkalenteri ei saavu enää kaikille jäsenille automaattisesti kotiin.

Ilmaisen kalenterin voit tilata itsellesi omaJHL:n kautta:

jhl.fi/omajhl

Kun olet tehnyt tilauksen omaJHL:ssä, se jatkuu automaattisesti myös seuraaville vuosille.

Vähennämme mm. paperinkulutusta sekä kalentereiden valmistus-, kuljetus- ja kierrätyskuluja, kun kalenterin tilaavat ainoastaan sitä tarvitsevat. Uudistuksen myötä säästämme arvokkaita luonnonvaroja.

Motiivi

5 • 21 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Henkilökohtainen apu

Lotta Nikkinen avustaa Tommi Vänniä kotona ja stand up -keikoilla.

JHL tukee opiskelua

Tutustu avoimen ammattikorkeakoulun monipuoliseen kurssitarjontaan.

Tampereella tapahtuu

Sisä-Suomen maahanmuuttajaverkosto käynnisti toimintansa.

– Olen ollut koko työurani suljetulla osastolla. Ihan vapaaehtoisesti!

PÅ SVENSKA

26

Före detta polis gör Vanda stad säkrare.

45

Hjärnan får vila när Anki Sundvall paddlar.

48

Många tar timeout eller byter bransch.

8

Lähihoitaja Jenni Sorvari työskentelee Kellokosken mielisairaalassa.

SISÄLTÖ

6

Varhaiskasvatuslaki kiristyi elokuun alusta.

18

JHL-opiston osaamismerkki on tunnustus osaamisesta.

20

Filmihullun lähihoitajan sydämessä yksi leffa on ylitse muiden.

28

Suomen vahvimman miehen Mika Törrön rankat oppivuodet.

34

Sote-uudistus vihdoin maalissa – mikä muuttuu?

36

Runoileva metsuri huolehtii Hangon kaupunkipuistoista.

38

Suomen syntyvyys laahaa, mutta toivoa ja keinoja on muutokseen.

44

Lakimies selventää, miten toimia työtapaturman sattuessa.

45

Anki Sundvall har respekt för sjön när hon paddlar kajak.

ENSI NUMEROSSA

Stadionin nurmimestari

Kirjailija Minna Lindgren

Maailma muuttuu – entä ay-liike?

Tes-nevottelut murroksessa

Mistä on työn imu tehty?

TYÖNHAKIJA, LUE AINAKIN NÄMÄ:

DIGIAJAN TYÖNHAKUTAIDOT

Heidi Jaskola päivitti työnhakutaitonsa kuntoon Taidolla työhön -kursseilla. **Sivu 14**

IKÄSYRJINTÄ SEIS

Yli 50-vuotiaita vieroksuetaan suotta työmarkkinoilla. On aika tuulettaa asenteita ikääntyneistä. **Sivu 22**

LEVER I NUET

Petra Kock-Hautamäki är tjänstledig från vårdarbetet. Hon jobbar på en stormarknad och trivs bra. **Sida 48**

Syksy tuo kahisevaa

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

HALLITUKSEN NEUVOTTELUT vuoden 2022 budjetista ovat parhaillaan käynnissä. Neuvottelut antavat suuntaviivoja tulevalle JHL:n sopimusneuvottelukierrokselle. Luvassa on paljon kahisevaa rahaa, mutta kenelle ja millaisin vaikutuksin.

Julkisen sektorin työntekijäpula on ilmeinen. Käsipareja puuttuu esimerkiksi hoiva-avustajien, lähihoitajien, laitoshuoltajien ja välinehuoltajien riveistä.

Tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa ja lisää koulutuspaikkoja. Alustavien tietojen mukaan juuri näihin on budjettiriihessä tulossa rahoitusta. On kuitenkin tarpeen ensin kartoittaa, miten työttömistä saadaan nopealla koulutuksella työvoimaa. Hoiva-avustajat voivat olla yksi mahdollinen ammattiryhmä.

Syksyn tes-neuvotteluja silmällä pitäen työnantajapuoli on vaatinut ansiotuloverotuksen alennuksia. On kuitenkin selvää, että jos ansiotuloveroa alennetaan, julkiset palvelut kärsivät, koska veroerojen määrä laskee. Samaan aikaan työnantajien osuutta työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuista pitäisi korottaa.

Jokainen meistä rahoittaa näitä maksuja, eli siis eläkkeitä, työttömyyskorvauksia ja sairauspäivärahaa, vanhempainrahaa sekä isyys- ja äitiysrahaa. Työnantajien maksutaakkaa näistä on helpotettu viime vuosina. Perusteita on riittänyt, kuten uusien työpaikkojen synty ja akuutti koronatilanne.

Toimiva ja kestävästi rahoitettu hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee oikeudenmukaista rahoituspohjaa. Jokaisen on osallistuttava.

Tällä hetkellä työllisyyden ja talouden kasvuluvut näyttävät hyviltä. Kiitos siitä kuuluu koronatilannetta hyvin hoitaneelle pääministeri Marinin hallitukselle.

Hallituksen budjettiriihessä on muistettava kaikkia henkilöstöryhmiä kahisevan jaossa. Useimmat pienipalkkaiset julkisen sektorin työntekijät mahdollistavat sen, että lääkärit, sairaanhoitajat ja opettajat voivat keskittyä omaan työhönsä.

Juuri nämä rinnalla mahdollistajat, kuten koulunkäynninohjaajat, ovat venyneet ja joustaneet ennennäkemättömällä tavalla pandemian keskellä.

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

**Seuraava
lehti
ilmestyy
29.9.**

Motiivi

VASTUULLISTA
JOURNALISMIA

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö, editoija Maarit Uusikumpu / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Ulla Puustinen, Marina Wiik ja Samuli Launonen / Taitto ja trafikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimynti Saarsalo Oy, emmi.leimu@saarsalo.fi, puh. 041 314 2669, sanna.makinen@saarsalo.fi, puh. 041 313 2706 tai santeri.selin@saarsalo.fi, puh. 044 238 0511 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkójulkaisu) / Paino PunaMusta, Forssa 2020 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Kolme muutosta varhaiskasvatukseen

Varhaiskasvatustalouden kiristyi elokuun alussa, eikä päiväkotien henkilöstömitoituksesta saa enää poiketa työntekijöiden poissaolojen takia. Ennen lakimuutosta mitoituksesta on ollut lupa poiketa vain lasten hoitoajoista johtuvista syistä, mutta monissa päiväkodeissa mitoituksesta on jouduttu tinkimään esimerkiksi työntekijän sairastumisen takia. Nyt sijaiset tulisi palkata heti.

Toinen muutos koskee ilmoitusvelvollisuutta. Jatkossa varhaiskasvatuksen henkilöstön on ilmoitettava havaitsemastaan epäkohdasta tai sen uhasta viipymättä lähiesihenkilölleen, esimerkiksi päiväkodin johtajalle. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti, eikä työnantaja saa kohdistaa sen tekijään vastatoimia.

Epäkohdat voivat liittyä varhaiskasvatuksen tiloihin tai muuhun toimintaympäristöön, henkilöstömitoitukseen ja henkilöstön kelpoisuuteen sekä lasten epäasialliseen kohteluun tai muuhun varhaiskasvatuksen laiminlyöntiin.

Myös varhaiskasvatuksen työntekijöiden rikostaustan selvittely kiristyi elokuun alussa. Aiemmin alle kolmen kuukauden työsuhteen palkattujen rikosrekisteriotetta ei voitu tutkia, mutta nyt työnantajalla on oikeus tarkistaa rikostausta myös lyhytaikaisilta sijaisilta.

Muutokset koskevat niin julkista kuin yksityistä varhaiskasvatusta.

Työttömien määrä on laskussa ja työllisyysaste selvässä nousussa. Hyvä Suomi!

Osatyökykyiset töihin

Osatyökykyisten työllistymistä aiotaan tukea perustamalla valtio-omisteinen Välittäjä Oy. Se palkkaa osatyökykyisiä ja tarjoaa vuokratyövoimaa muille työnantajille. Tavoitteena on, että osa heistä työllistyy ennen pitkää avoimille työmarkkinoille.

Mallia otetaan Ruotsin julkisomisteisesta Samhall AB:stä, joka työllistää noin 25 000 osatyökykyistä.

Välittäjä Oy aloittaa aikaisintaan ensi vuonna ja työllistää alkuvaiheessa joitain satoja, enintään tuhat, osatyökykyistä. Työllisyysasteen noston ohella tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä.

Yhtiö maksaa työehtosopimusten mukaista palkkaa ja osallistuu tarjouskilpailuihin esimerkiksi siivous-, pesula- ja kiinteistöhoitoaloilla.

Työtapaturmia ennätysvähän

Työtapaturmien määrä laski vuonna 2020 peräti 18 prosenttia edellisvuodesta. Syynä laskuun olivat koronatoimet ja laajamittainen etätöhyön siirtyminen.

Vakuutuslaitokset korvasivat viime vuonna 103 700 palkansaajille sattunutta työtapaturmaa. Tätä aiempi pohjaluku on vuodelta 2014, jolloin kirjattiin 115 700 työtapaturmaa.

Eniten työpaikatapaturmien määrä laski kuntasektorilla, noin 3 800.

Koronapotilaiden hoito kuormitti kuitenkin erityisesti kuntien sote-palveluhenkilöstöä. Sote-palveluissa työtapaturmien määrä pysyi ennallaan ja niiden taajuus jopa kasvoi hieman.

17

Kuolemaan johtaneita työtapaturmia sattui viime vuonna 17.

75 %

Kolme neljästä työtapaturmasta sattui työpaikalla, loput työmatkalla.

25/1 milj. h

Työtapaturmien määrä (taajuus) miljoonaa työtuntia kohden oli 25.

Destia vaihtaa tessiä

Destia on eronnut Palvelualan työnantajat Paltasta ja siirtynyt infra-alan työehtosopimuksen piiriin. JHL on moittinut Destiaa työehtoshoppailusta, ja se vastusti työntajaliiton vaihtoa kahdella työtaistelulla alkukesästä.

– Nyt ollaan odottavalla kannalla. Meille on luvattu, että työehdot ja henkilöstön muut edut eivät heikkene, ja kai yhtiön toimitusjohtajan sanaan pitää voida luottaa, toteaa pääluottamusmies **Tapio Ristamäki**.

Nykyinen talokohtainen työehtosopimus on voimassa ensi tammikuun loppuun, ja neuvottelut sen jatkosta käynnistyvät syksyn tullen.

– Talokohtainen tes huomioi muun muassa matkatyöstä maksettavat lisät ja muut työn erityispiirteet paremmin kuin rakennusalan yleissopimus, sanoo Ristamäki.

JHL seuraa neuvottelujen kulkua ja on tarvittaessa valmis järjestöllisiin toimiin.

Lajikokeiluja työpaikoille

Työpaikoilla kannattaa jakaa tietoa vapaa-ajan liikuntalajeista, jotka ylläpitävät työkykyä ja jaksamista, suosittelee Työterveyslaitos (TTL). Tämä voitaisiin toteuttaa yhdessä työterveyshuollon kanssa jo ennen kuin työntekijöillä ilmenee terveys- ja työkykyongelmia.

Monipuolisesta kehon voimaharjoittelusta ja kestävyyskuntoa kehittävästä lajeista, kuten sauvakävelystä ja pyöräilystä, olisi hyötyä niin fyysisesti kuormittavaa työtä tekeville kuin istumatyöntekijöille.

Hengityssuojaimia työssään käyttäville sopivia vapaa-ajan liikuntamuotoja ovat jooga ja vesiliikunta, jotka vahvistavat hengitysmekaniikkaa.

TTL:n mukaan työnantajat voisivat kannustaa työyhteisöä liikuntaharrastusten pariin tukemalla lajikokeiluja ja tarjoamalla mahdollisuuden harrastaa yhdessä jotain lajia esimerkiksi tunnin ajan viikossa työajalla.

3 X JHL

Lisää avoimuutta

JHL kannattaa palkka-avoimuutta, sillä se vähentää perusteettomia palkkaeroja ja edistää samapalkkaisuutta. Siksi liitto puoltaa lausunnossaan EU:n direktiiviesitystä palkkauksen läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Liiton mielestä direktiivin tulisi kattaa sekä julkisen että yksityisen sektorin työpaikat ja taata luottamushenkilöille nykyistä parempi pääsy palkkatietoihin.

Lue lisää jhl.fi

Uusi palvelu jäsenille

JHL on avannut uuden, JHL-alojen avoimista työpaikoista kertovan palvelun. Avoimet työpaikat on jaoteltu kuuden keskeisen ammattialan perusteella omiin ryhmiinsä, jotta ne on helppo löytää. Palvelu on rakennettu yhdessä Oikotien kanssa, ja tarjolla on satoja avoimia työpaikkoja.

Kannattaa tutustua jhl.fi/tyopaikat

Mitoitus lakiin

JHL vaatii henkilöstömitoitusta myös kotihoitoon. Vanhusten ympärivuorokautisessa hoidossa henkilöstömitoitusta on kirjattu lakiin, ja myös kotihoitoon se turvaisi parhaiten hoidon laadun ja henkilöstön riittävyyden. Kotihoitoa koskeva lakiesitys on parhaillaan lausuntokierroksella, ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2023.

Lue lisää jhl.fi

Palvelut omissa käsissä

Kolme neljästä suomalaisesta haluaa, että kunta, hyvinvointialue tai valtio järjestää hyvinvointipalvelut myös tulevaisuudessa. Tieto perustuu JHL:n toukokuussa teetettiin tutkimukseen, johon vastasi yli 2000 henkilöä.

83 prosenttia on sitä mieltä, että palvelut on kustannettava veroilla. Reilut 70 prosenttia pitää tärkeänä, että palvelut ovat kuntien tai alueiden tuottamia.

Vastaajien mielestä palveluiden ulkoistamisesta on enemmän haittaa kuin hyötyä. Yli puolet (56 %) arvelee, että ulkoistaminen nostaisi palveluiden hintoja. Noin kolmannes (32 %) epäilee, että palveluiden laatu kärsisi.

Suomalaiset ovat valmiita ottamaan ulkoistetut palvelut takaisin kunnan omaksi työksi, jos ne toimivat huonosti. Näin ajattelee 77 prosenttia vastaajista.

Työ toivoa täynnä

Arki mielisairaalan suljetulla osastolla ei ole elokuvista tuttua psykodraamaa vaan tavallisen tylsää. Se on mielenterveyshoitaja Jenni Sorvarin mielestä ihan parasta.

teksti Ulla Puustinen kuvat Esko Jämsä ja Kati Ahonen

KELLOKOSKEN SAIRAALAN toiminta siirtyi pari vuotta sitten Tuusulasta Mäntsälään. JHL:läisen Jenni Sorvarin mielestä vihreys piristää niin potilaiden kuin työntekijöiden mieltä.

KELLOKOSKEN SAIRAALASSA työskennellään työparin kanssa. Hoitajat Jenni Sorvari (vas.) ja Eini Maunola istuvat mieteliinä sairaalan pihakeinussa.

Hyvinkäälinen **Jenni Sorvari**, 43, on työskennellyt koko työuransa mielisairaalan suljetulla osastolla. Hän aloitti Kellokosken vanhassa sairaalassa Tuusulassa 2004 ja siirtyi pari vuotta sitten Kellokosken sairaalan suljetulle osastolle Mäntsälään.

- Lähdin opiskelemaan fysioterapeutiksi, mutta lähihoitaja-opintojen ja työharjoittelun aikana heräsi kiinnostus päihde- ja mielenterveystyöhön. En ole katunut valintaani, hän sanoo.

Sorvarin kanssa sairaalan pihakeinussa istuu hänen kollegansa, lähihoitaja **Eini Maunola**, 35. Hänellä on seitsemän vuoden kokemus skitsofreniasta ja muita psykoosisairauksia sairastavien hoidosta.

- Vaikka suljetuilla osastoilla on kolkko maine, työhön sisältyy paljon toivoa. Juuri äsken saattelimme onnellisen potilaan itsenäiseen elämään, hän kertoo.

Ongelmat kärjistyvät kesäisin

Kellokosken sairaalaan kuuluu kuusi suljettua osastoa sekä avokuntoutusyksikkö. Sorvari ja Maunola työskentelevät osasto P10:ssä, joka on vakauttavan hoidon oikeuspsykiatrinen hoito- ja tutkimusyksikkö.

Potilaat ovat useimmiten 20-30-vuotiaita miehiä, ja hoitajakset kestävät muutamasta kuukaudesta vuoteen. Lisäksi osastolla tehdään mielentilatutkimuksia.

Kahdeksanpaikkainen osasto on käytännössä aina täynnä. Lisäksi osastolla on sairaalan kaikki kuusi eristyshuonetta ja leposidehuone.

- Eristäminen edellyttää, että on vaaraksi itselle tai muille. Toisinaan eristyksessä on monta potilasta, väliin huoneet ovat pitkiä aikoja tyhjiään, kertoo Sorvari.

Kaikilla Kellokosken potilailla on saapuessaan M1-lähete, eli lääkäri on kirjoittanut heille lähetteen tahdonvastaiseen hoitoon.

- Useimmilla on pitkä mielenterveyshistoria, ja tilanne on kotona tai kuntoutuskodissa jostain syystä heikentynyt. Lääkkeet ovat ottamatta, päihteen käyttö on saattanut lisääntyä ja arjen hallinta luisua käsistä, kertoo Sorvari.

Mielenterveyskuntoutujien ongelmat kärjistyvät varsinkin kesäisin, jolloin psykiatrian avohoidon palveluja supistetaan lomien takia.

- Silloin potilaita on ruuhkaksi asti. Mielenterveyspotilaiden kynnys päästä hoitoon on korkea, ja onnellinen on se, joka pääsee avun piiriin, sanoo Sorvari.

Kaukana elokuvien arjesta

Suljetun osaston arki on Sorvarin ja Maunolan mielestä kaukana elokuvien ja tv-sarjojen mielisairaalakuvauksista.

- Elämä P10-osastolla on tavallisen tylsää. Saatamme koota potilaiden kanssa palapeliä päivähuoneessa tai pelata mörkkyä aidatulla sisäpihalla. Meille hyvä päivä on tylsä päivä, he sanovat.

Kun uusi potilas tulee osastolle, tilanne pyritään vakauttamaan hyvällä perushoidolla.

- Ihan ensimmäiseksi kysyn tulijalta, onko sinulla nälkä. Moni ei ole muistanut pitää huolta itsestään, ja syöminenkin on unohtunut, kertoo Maunola.

Yleensä ravinto, lepo ja asianmukainen lääkitys tekevät tehtävänsä, niin että yhteistyö henkilöstön ja potilaan kesken luonnistuvat.

- Hyvän hoidon perusta on, että me todella tunnemme potilaat ja heidän taustansa. Vietämme paljon aikaa heidän kanssaan, sillä luottamus rakentuu pikkuhiljaa, sanoo Sorvari.

Hoitosuhte perustuu vuorovaikutukseen ja psykoterapiaan, joka on koulutuksellinen terapia. Sen avulla potilas oppii tunnistamaan oireensa ja hallitsemaan paremmin sairauttaan.

HOITAJAN TYÖASU on muuttunut valko-kaulumekosta siniseen housuasuun. Kuva on otettu Kellokosken sairaalamuseossa, joka sijaitsee tyhjentyneen sairaalan pihapiirissä Tuusulassa.

Perusasiat kuntoon

Kun potilas ohjataan hoitoon mielisairaalan suljetulle osastolle, moni asia hänen elämässään voi olla rempallaan. Hyvä perushoito ja turvallinen ilmapiiri rakentavat luottamusta ja edistävät potilaan kuntoutumista.

Puhtaus on puoli ruokaa

Hyvään perushoitoon kuuluu ravitsemuksesta ja puhtaudesta huolehtiminen. Ne ovat saattaneet psykoosiin joutu-neelta unohtua.

Huomio uniryhtiin

Vuorokausiryhti voi heitte-lehtiä ja riittävä uni unohtua, kun mieli käy kierrok-silla. Myös päihteiden lisääntynyt käyttö voi rikkoa uniryhtiä.

Lääkitys kohdalleen

Aiemmin mielisairaita hoidettiin muun muassa sähköshokeilla ja lobotomi-alla. Nykyisin on käytössä tehokkaita psykenlääkkeitä.

Mölkkyä porukalla

Ulkoilma ja mölkyn pelaaminen yhdessä piristävät mieltä ja ovat samalla toiminnallista terapiaa.

Vuorovaikutus hoitaa

Keskustelu ja muu vuoro-vaikutus hoitajien ja potilaiden kesken ovat tärkeä osa hoitoa.

– Hyvä hoito perustuu luottamukseen.

Yhdellä potilaalla yöunien väheneminen saattaa ennakoita sairauden pahenemista. Toisen lisääntyneestä ahdistuksesta kielii se, että hän hieroo käsillä reisiään.

- Varomerkit ovat yksilöllisiä. Meidän on hoitajina opittava tunnistamaan ne ja autettava myös potilasta havaitsemaan ne, jotta hän osaa hakea apua ajoissa, kertoo Sorvari.

Varomerkit syytä huomata

Hoitajien kyky tunnistaa varomerkit on myös tärkeä työ-turvallisuuskysymys. Samoin kuin riittävä määrä hoitajia ja parityöskentely.

- Meitä hoitajia on tarpeeksi: aamu- ja päivävuorossa kum-massakin neljä ja öisin kolme, kertoo Maunola.

Sorvarin mielestä väkivallan uhka on suljetulla osastolla työskenneltäessä syytä tiedostaa, mutta sitä ei pidä liioitella.

- Työstä ei tulisi mitään, jos koko ajan pelkäisi. Väkivaltaa esiintyy silloin tällöin, mutta kertaakaan en ole tullut työ-vuoroon pelko puserossa, hän sanoo.

Osaston jokaisesta potilaasta tehdään riskiarvio, jonka perusteella hän voi liikkua joko itsenäisesti tai vain hoitajan seurassa sairaalan alueella.

Väkivaltilanteita varten koko henkilöstö on koulutettu mapa-menettelyn käyttöön. Se tarkoittaa väkivaltilanteiden ennakoimista, ennaltaehkäisyä ja turvallista hallintaa.

– Olemme kaikki haavoittuvia.

– Keskustelu on parasta ennaltaehkäisyä. Potilaan puheita ja kokemuksia ei saa väheksyä tai mitätöidä, mutta meidän on voitava myös kertoa potilaalle, jos jokin hänen puheissaan tai käytöksessään huolestuttaa meitä, sanoo Sorvari.

Elämässä sattuu kaikenlaista

Sairaalassa ei ole vartijoita, mutta hoitajilla on henkilöturvahälytys aina mukana. Napin painallus antaa hälytyksen kaikille osastoille ja tuo nopeasti avun.

Toisinaan potilaan rahoittaminen vaatii kiinni pitämistä, mutta mapan keinoin se tapahtuu hoidollisesti ja kivuttomasti.

– Potilasta ei satuteta tai nöyrytetä. Työskentelemme potilaiden kanssa väkivaltatilanteiden jälkeenkin, ja toisen nolaaminen tekisi yhteistyöstä hankalaa, sanoo Sorvari.

Toistaiseksi Maunola on selvinnyt väkivaltatilanteista mustelmilla. Sorvari on välttynyt lyönneiltä ja potkuilta, mutta hän on saanut kerran kuumaa vettä päälleen.

– Työ on opettanut sen, että elämässä voi sattua kaikenlaista. Toiset ovat saaneet käteen paremmat kortit, joilla pelata, toisilla on käynyt huonompi tuuri. Haavoittuvia olemme kaikki. □

KUN TYÖVUORO PÄÄTTYY, pitää työasiat oppia jättämään työpaikalle. Jenni Sorvari saa voimaa perheestä, koirasta ja luonnosta.

AMMATTINA Mielenterveyshoitaja

TYÖPAIKAT
sairaalat, poliklinikat, hoivakodit,
mielenterveystoimistot, avohoito

KOULUTUS
sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja

PERUSPALKKA
noin 2 000 euroa/kk

TYÖLLISTYMINEN
hyvä

Mielenterveyshoitaja on yleensä lähihoitaja, joka on valinnut suuntautumisvaihtoehdoksi mielenterveys- ja päihdetyön. Työ on ihmisläheistä potilastyötä, johon sisältyy eri-ikäisten mielenterveysongelmista kärsivien hoito, kuntoutus ja ohjaus.

Mielenterveyshoitajat työskentelevät psykiatrisissa sairaaloissa ja poliklinikoilla, mielenterveystoimistoissa, terveyskeskuksissa, erilaisissa hoitopaikoissa ja kuntoutus- ja ryhmäkodeissa sekä päihdehuollon yksiköissä. Lisäksi he tekevät kotikäyntejä avohoidossa olevien mielenterveyskuntoutujien luona.

Mielenterveyshoitajia työllistävät etenkin kunnat ja sote-kuntayhtymät. Lisäksi he voivat työskennellä yksityisten sote-yritysten ja järjestöjen palveluksessa.

Työ vaatii hoitoalan ammattiosaamisen lisäksi hyviä vuorovaikutus- ja kuuntelutaitoja, terävää huomiokykyä, henkistä tasapainoa, oma-aloitteisuutta ja ryhmätyötaitoja. Mielenterveyshoitajan on osattava suunnitella, arvioida ja toteuttaa potilaan hoitoa.

Palkkaus määräytyy työehtosopimuksen mukaan: kytes (syyskuun alusta lukien SOTE-tes) tai yksityisen sosiaali- ja terveyspalvelualan tes.

Lähde: työmarkkinatori.fi

Päivitä omat tietosi omaJHL:ään - voita S-ryhmän lahjakortti

OmaJHL (jhl.fi/omajhl) on JHL:n jäsenten sähköinen palvelukanava. OmaJHL:ssä voit esimerkiksi muuttaa ja tarkistaa omat yhteystietosi ja sen, minkä työehtosopimuksen piiriin olet ilmoittanut kuuluvasi.

Jäsentietojen päivitys on **erityisen tärkeää** sinulle, joka siirryt 1.9. KVTESistä sote-sopimuksen piiriin!

Toimi näin

Kirjaudu omaJHL:ään ja tarkista, että

- puhelinnumerosi ja sähköpostiosoitteesi ovat oikein
- työsuhdetietosi ovat oikein
- ammattinimikkeesi on oikein
- sopimusala, eli työpaikallasi noudatettava työ- tai virkaehtosopimus on oikein

Voita lahjakortti!

Kaikki omaJHL:ään 23.8.–4.10.2021 mennessä kirjautuneet osallistuvat **S-ryhmän 50 euron arvoisten lahjakorttien** arvontaan. Lahjakortteja arvotaan 20 kappaletta. Arvonta suoritetaan 7.10.2021.

Jalka oven väliin

Työnhaku on jatkuvaa treeniä vaativa laji. Markkinointiassistentti Heidi Jaskola otti kurssilla haltuun digitekniikan uudet tuulet ja teroitti tikkiin perinteiset hakutaidot.

teksti Samuli Launonen kuvat Jani Kautto

TÄÄLTÄ TULLAAN, TYÖELÄMÄ! Markkinointi-assistentti Heidi Jaskola suosittelee työnhakijalle jatkuvaa taitojen ylläpitämistä.

Heidi Jaskolalla, 40, on kova palo takaisin työelämään. Hän on tällä hetkellä työtön työnhakija ja etsii assistentin tehtäviä eri alojen yritysten viestintämarkkinoinnista sekä myynti- ja talouspuolelta. Jaskola on ollut koko aikuisikänsä kiinni työelämässä, ja hänellä on mittava kokemus työnhakemisesta. Taidot vaativat kuitenkin jatkuvaa päivittämistä.

Uudellamaalla asuvassa Jaskolassa ruumiillistuvat nykyajan turbulentit työmarkkinat. Takana on parinkymmenen vuoden työhistoria ja muun muassa markkinointimerkonomin ja tradenomin (yamk) tutkinnot. Pisin työsuhte on kestänyt kymmenen vuotta.

Viime vuosina Jaskola on työllistynyt vuokratyöfirman listoilta eli kiertänyt eri firmoissa paikkaamassa esimerkiksi vanhempainvapaan vuoksi auenneita määräaikaistuuksia. Väliin mahtuu eripituisia työttömyysjaksoja.

Kesäkuussa Jaskola osallistui Työväen sivistysliiton Taidolla työhön -kurssille, jossa pääsee ottamaan haltuun työnhakutaitoja perusasioista erityisosaamiseen, tiimitaidoista sähköpostin käyttöön. Kurssi sopii yhtä hyvin työhaussa harjaantumattomalle kuin kokeneelle ketulle.

- Kaiken kaikkiaan loistava kurssi, Jaskola kiittää.

Kilpajuoksu millenniaalien kanssa

Heidi Jaskola kilpailee työpaikoista jopa 20 vuotta nuorempien kanssa. Millenniaalit ovat syntyneet älykännykkä kädessä, mutta Jaskola kävi jo lukiota, kun sähköposti ja internet tulivat yleiseen käyttöön. Lisäksi nuoremmille voi maksaa vähemmän palkkaa. Toisaalta nuori ikä ei takaa digiosaamista eikä kypsä ikä tarkoita, ettei sitä löytyisi.

- Tradenomin tutkinnostani on yli kymmenen vuotta. Sen aikana ja jälkeen olin yhteensä kymmenen vuotta samassa paikassa töissä. Työmarkkinat muuttuivat sillä välin. Minun on pakko päivittää osaamistani.

Tilanne on tuttu sekä monelle pitkäaikaistyöttömälle että kauan samassa työpaikassa olleelle: työnhaku vaatii erilaisia valmiuksia kuin ennen.

Apua on tarjolla ikään, taustaan ja kokemukseen katso-matta. Taidolla työhön -kurssille pääsee maksutta myös JHL:läinen työtön.

Välineet haltuun

Työnhakijan on pystyttävä osoittamaan, että työvälineet ovat hallussa. Toimistotyöntekijällä näitä ovat tietokonejärjestelmät, kuten Teams ja Outlook. Myös Adoben ohjelmia on hyvä hallita.

- Enää asiakaskutsua ei tehdä Powerpointilla. Ohjelmien moniosaaminen on korostunut ja työkalut moninaistuneet ja moninkertaistuneet, Heidi Jaskola toteaa.

Työhaussa tarvittavat ohjelmat ja sovellukset ovat yleensä helppokäyttöisiä. Korona-aikana työhaastatteluja tehdään etänä muun muassa Zoom- ja Teams-sovellusten kautta. Niissä hyvän vaikutelman luominen onnistuu, kun hakija huomioi esimerkiksi riittävän valaistuksen ja katsekontaktin eikä kommunikaatio pätki heikon verkkoyhteyden vuoksi.

MOIKKA, JASKOLAN HEIDI TÄSSÄ!
Imatrankoskella kuvattu
kesäinen videohakemus erottuu
takuulla hakemusmassasta.

Työhaussa tarvittavat ohjelmat ovat helppokäyttöisiä.

KUPPONEN TULEVAISUUDELLE. Hakemus on lähetetty, ja pallo on siirtynyt rekrytoijalle. Tuleviin mahdollisuuksiin kannattaa uskoa, kävi tässä haussa kuinka vain.

Etähaastattelemisen voi jatkaa koronankin jälkeen, joten sovellusten haltuunotto on myös kaukaa viisasta.

Ansioluettelo on päivitettävä. Moderni cv on napakka ja visuaalisesti sekä kieleltään selkeä. Heidi Jaskolan mukaan siirtymä muistuttaa mustavalkotelevision vaihtumista värilliseen.

- Käytän cv:n tekemiseen netin ohjelmatyökalua. Valitsen sieltä värimaailman ja taiton. Liitän mukaan asiallisen valokuvan.

Jaskola räätälöi hakemuksen työpaikan mukaan eli vastaa työnhakuilmoituksessa esitettyihin kysymyksiin ja osoittaa perehtyneensä yritykseen. Cv:n hän lähettää pienin muutoksin työpaikkaan kuin työpaikkaan.

- Selkeintä on lähettää aanelonen, johon on valittu tärkeimmät poiminnat.

Työpaikka voi pyytää hakemuksen videona. Video pitää osata tehdä ja liittää mukaan. Lisäksi siitä on välityttävä uskottava läsnäolo, vaikutelma pirteästä ja ajoissa paikalle ilmestyvästä ihmisestä. Jaskolan kokemuksen mukaan tavallisesti riittää lyhyt video, mutta pidempiäkin tarinoita rekrytoijat saattavat nykyään pyytää.

Jatkuvaa päivittämistä vaativa alue on some-taidot. Jaskola kokee, että hänelle on eduksi näkyä LinkedInissä. Myös ammatilliset Facebook- ja Instagram-profiilit voivat monella alalla auttaa työn saamisessa. Kannattaa myös muistaa, että yksityisistäkin postauksista jää digijalanjälki.

- Pitää katsoa myös henkilökohtaista somekäyttäytymistä. Ei kannata pitää firman paitaa päällä kaljakekkereillä ja julkaista siitä kuvaa Snapchatissa tai Facebookissa.

Kutsu tuli, mitä seuraavaksi?

Kun tekniikka on hallussa ja hakemus ja cv tikissä, saattaa palkinnoksi pamahtaa kutsu työhaastatteluun. Heidi Jaskolan mukaan on viisasta harjoitella vastaamaan kysymyksiin mitkä ovat vahvuutesi ja heikkoutesi, miksi haluat meille töihin ja missä näet itsesi viiden vuoden päästä. Viimeksi mainittuun Jaskola vastaa, että tässä firmassa.

- On tärkeää korostaa, että olen sitoutunut enkä lähde heti katselemaan muita töitä. Haenkin vain oikeasti kiinnostavia paikkoja. En sinkoile sinne tänne, vaan haen paikkaa ainoastaan, jos minulla on siihen aito kiinnostus.

Jaskola on oppinut varautumaan siihen, että kesken haastattelun kieli vaihtuu englanniksi tai ruotsiksi. Parhaimmillaan hän yllättää haastattelijan vastauksella, jota tämän kielitaito ei riittä ymmärtämään. Sitten nauretaan yhdessä.

Itseluottamuksen on oltava kohdillaan. Omiin taitoihin on uskottava tai ainakin näytettävä siltä, että uskoo.

- Ujot ja introvertit voivat kärsiä työhaastatteluisissa, vaikka voivat olla todellisia huipputyyppejä, Jaskola arvioi.

Ujouden voi kääntää vahvuudeksi. Näkyvä jännitys on viesti siitä, että hakija ottaa työpaikan vakavasti. Terve jännittäminen myös luo vireyttä.

- On edelleen itsellenikin haaste mennä haastatteluun ja antaa itsestäni. Sehän on kilpailua näköpiirissä ihmisten kanssa.

Heidi Jaskola kertoo voittaneensa ujoutaan kokemuksen kautta - mitä enemmän haastatteluissa käy, sitä paremmaksi niissä harjaantuu. Jos työhaastatteluista ei ole kokemusta eikä sellaisia ole näköpiirissä, kannattaa tutustua tavallisimpiin kysymyksiin verkossa.

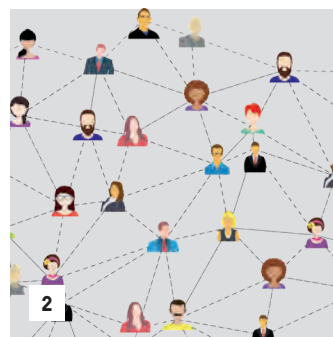
Erään asian Jaskola on huomannut muuttaneen oikeaan suuntaan. Perheenisäyksestä ja parisuhteesta kyseleminen on ollut kauan laissa kiellettyä, mutta Jaskolan mukaan se ei ole estänyt työhaastattelijoita utelemasta niistä. Viime vuosina tätä kysymystä ei enää ole kuulunut. □

Jutussa on käytetty asiantuntijana Työväen sivistysliiton koulutus suunnittelija Janne Laulumaa.

TAIDOLLA TYÖHÖN -KURSSI kestää viikon ja järjestetään syksyllä viisi kertaa. Ilmoittaudu tsl.fi/taidollatyohon.

Muista nämä, kun haet töitä

Työnhakija Heidi Jaskola ja Taidolla työhön -kurssin koulutus suunnittelija Janne Laulumaa kertovat, kuinka työnhaun esteet voi ylittää.

1 Tee heikkoudesta vahvuus

Mieti, voitko kääntää oletetun heikkouden vahvuudeksi. Esimerkiksi ikäsyryntää voi uhmata kirjoittamalla heti hakemuksen kärkeen, että tässä tulee vanha stara!

2 Älä lannistu

Usein työpaikat menevät rekrytoijien verkostoihin kuuluville eikä kyse ole siitä, että sinussa olisi vikaa. Usko aina kykyihisi, se paistaa läpi myös haastattelussa.

3 Hyödynnä verkko

Käytä cv:n ja hakemuksen tekemiseen verkon ilmaisohjelmia. Edukseen erottuvaan cv:hen löytyy pohjia. Varmista ennen hakuprosessin alkamista, että sinulla on kunnollinen nettiyhteys!

4 Mene kursseille

Taidolla työhön -kurssilla saat apua työnhaku-, vuorovaikutus- ja työelämä taitoihin. Lisäksi suoritat työturvallisuuskortin. Kurssi ei vaikuta työttömyystukiin.

59 t.

AVOIMIA TYÖPAIKKOJA

oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä koko maassa 59 500.

+121 t.

TYÖLLISTEN MÄÄRÄ

oli kesäkuun alussa 121 000 enemmän kuin vuosi sitten.

KOULUTUS
Sisäilma-asiiantuntijan
osaamismerkki

KESTO
Neljä kurssia,
yhteensä 10 päivää

MILLOIN SEURAAVA
13. –15.9.2021

ILMOITTAUTUMISET
jhl.fi/osaamismerkki

Se on helppoa, kun sen osaa

JHL-opiston tarjoama osaamismerkki on ainutlaatuinen tapa ottaa hommat haltuun. Työsuojeluvaltuutetut Erja Valtonen ja Sari Rautiainen suorittivat sisäilma-asioiden osaamismerkkin.

teksti Samuli Launonen kuvat Kuva-Mirja, Pirjo Viitanen ja Kati Ahonen

Koulunkäynninohjaaja, työsuojeluvaltuutettu **Erja Valtonen** sähköposti-luokkuun tupsahti vuodenvaihteessa ainutlaatuisen tunnustus, sisäilma-asioiden osaamismerkki.

Lietolainen Valtonen opiskeli sisäilma-asioita JHL-opiston etäopetuksessa neljän kurssin edestä.

- Minulla oli hyvät pohjatiedot, mutta jokainen kurssi vahvisti osaamistani entisestään, hän sanoo.

Sisäilmamerkki on yksi kolmesta maksuttomasta osaamismerkeistä, jotka JHL myöntää. Sisäilma-osaajan lisäksi niihin kuuluvat järjestöosaajan ja järjestötoimijan osaamismerkit. Merkit ovat tapa tehdä osaamisensa näkyväksi. Ne voi liittää esimerkiksi LinkedIn-profiiliin tai ansioluetteloon.

Ongelmien ratkominen vaatii tietoa

Erja Valtonen toimialue on sisäilma, ja hän edustaa sisäilma-asioissa Liedon kunnan kaikkia noin 1200:aa työntekijää. Sisäilma-asioiden ratkaiseminen vaatii perehtyneisyyttä. Pienessäkin kunnassa on useita asiantuntijoita ja sisäilmatutkijoita, joilla voi olla ristiriitaisia näkemyksiä.

- Esimerkiksi erään koulun sisäilma-asiat olivat pitkään esillä. Remontit eivät tuottaneet toivottua tulosta. Nyt tilalle on vihdoin tulossa uusi koulurakennus.

Tiedon on kuljettava saumattomasti, ja päätöksiä on pystyttävä tekemään. Osaamismerkkin suoritta-

neella ei mene sormi suuhun. Näin sanoo myös mikkeliläinen **Sari Rautiainen**, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntaryhtymä Essoten päätoiminen työsuojeluvaltuutettu.

Hän kertoo saaneensa paljon tietoa muun muassa rakennusten materiaaleista, rakennusvirheistä ja korjaamisesta.

- Esimerkiksi rakennusvuoden perusteella osaa arvata, mitä tilasta voi löytyä, millä tavalla sitä pystyy korjaamaan ja mitä yllätyksiä voi tulla eteen. Lisäksi ottaa kantaa siihen, kannattaako rakennusta purkaa vai korjata, hän kuvailee kurssin antia.

Ainutlaatuinen osoitus osaamisesta

JHL:n osaamismerkki on uniikki - tiettävästi missään muualla ei ole mahdollista suorittaa vastaavaa. Merkki antaa erinomaiset valmiudet monimutkaisen kokonaisuuden hallintaan, Erja Valtonen ja Sari Rautiainen kiittävät.

- Kurssilla tuli lyhyessä ajassa paljon asiaa laidasta laitaan. Jokaisesta koulutuksesta sai materiaalit mukaan, Valtonen kertoo.

Hän printtasi kaikki aineistot ja järjesti ne kansioihin.

- Näin isoa tietomäärää ei voi muistaa ulkoa, mutta mapista on helppo etsiä tarvitsemansa tieto ja palauttaa asioita mieleen.

Sari Rautiainen pystyy nyt kyselemään sisäilmapalavereissa yksityiskohtaisia kysymyksiä ongelmista ja eri korjausvaihtoehdoista.

1 Erja Valtonen sai kurssilta paitsi sisäilma-asioiden osaamismerkkin myös korvaamattomia verkostoja ja vertaistukea.

2 - Asun vuonna 1959 rakennetussa talossa, joten omassakin elämänsäni kurssien opeista on iloa. Olen myös kuntapäättäjä, joten tarvittaessa pystyn siinäkin roolissa ottamaan sisäilma-asiat esille, kertoo Sari Rautiainen.

3 Näin komealta näyttää Erja Valtonen sisäilma-asioiden osaamismerkki.

4 JHL-opisto on järjestänyt koulutuksia korona-aikana etäkurseina. Kriisitiedottamisen osuudessa käydään läpi viestintää. - Tiedotetaan, vaikkei ole varsinaista uutta tiedotettavaa, kertoo Sari Rautiainen.

- Sain tietoa esimerkiksi siitä, kuinka suojauksista pitää huolehtia, kun samassa tilassa hoidetaan potilaita ja tehdään remonttia. Tupakansavuun liittyvässä ongelmatilanteessa tajusin heti, mistä tupakan tuoksu tulee. Selvisi, että kattoremonttiijat olivat sauhutelleet ilmanvaihtolaitteiden vieressä.

Peukalo lähti suusta

Erja Valtonen suosittelee kurssia myös aiheeseen aiemmin vihkiytymättömille. Vastaava paketti olisi tukenut häntä alkutaipaleellakin.

- Kun sisäilma-asiat aikanaan osoitettiin tehtäväkseni, olin peukalo suussa ja jouduin googlaamaan joka asian. Nykyään minulla on tietoa ja itsetvarmuutta sanoa asioista.

Sari Rautiainen suosittelee osaamismerkkin suorittamista kaikille työsuojeluvaltuutetuille ja edunvalvonnankin puolelle. Merkin saanut pystyy kehittämään asioita eteenpäin ja luomaan terveellistä ja turvallista työpaikkaa kaikille.

Valtonen tulosti osaamismerkkin ja asetti sen arvoiselleen paikalle työhuoneeseensa.

- Osaamismerkki on koko ajan näkyvillä muistuttamassa siitä, että olen tehnyt paljon sisäilma-asioiden eteen ja kouluttautunut hyvin. □

LUE KAIKKI OSAAMISMERKEISTÄ
JA ILMOITTAUDU jhl.fi/osaamismerkki

JHL kouluttaa

Syksyn 2021 kurssit toteutetaan korona-tilanteen mukaan joko lähi- tai etäopetuksena. Kurssien osallistujille tiedotetaan käytännön järjestelyistä. Lue lisää: jhl.fi/koulutus

Ay-englanti, peruskurssi, 3 + 2 pv, 1. osa 5.-7.10. ja 2. osa 2.-3.11., JHL-opisto, Helsinki

Kurssilla opiskellaan ay-toiminnan perus-sanastoa ja harjoitellaan kommunikointia englanniksi. Kurssi on suunnattu aktiiveille, jotka tarvitsevat englantia edunvalvonta- tai järjestötehtävässään. Osallistuminen edellyttää englannin perustaitoja. Kurssin omavastuu on majoituksella 50 e/pv, ilman majoitusta 30 e/pv. Hakuaika päättyy 6.9.

Yes please

Yhdistystoiminnan ABC, 3 pv, 12.-14.10., Tampere

Kurssilla perehdytään yhdistystoiminnan perusteisiin, yhdistysten tehtäviin sekä niiden rooliin edunvalvojana. Myös yhdistyslakia ja yhdistyssääntöjä käsitellään. Avoin aktiiveille ja aktiiviksi aikoville. Hakuaika päättyy 6.9.

Järjestyksenvalvojan peruskurssi, 5 pv, 18.-22.10., JHL-opisto, Helsinki

Kurssilla perehdytään järjestyksenvalvojan tehtäviin ja vastuisiin ja suoritetaan järjestyksenvalvojakortti. Koulutuksesta vastaavat Poliisihallituksen hyväksymät kouluttajat. Avoin aktiiveille.

Kurssin omavastuu on majoituksella 50 e/pv, ilman majoitusta 30 e/pv. Hakuaika päättyy 13.9.

Työn kuormittavuus ja voimavarat, jaksaminen työelämässä, 3 pv, 18.-20.10., JHL-opisto, Helsinki

Kurssilla tunnistetaan työn fyysisiä, henkisiä ja sosiaalisia kuormitustekijöitä ja tutustutaan työn kuormituksen arviointimenetelmiin. Kurssi on tarkoitettu työsuojelutehtävissä toimiville ja luottamusmiehille. Hakuaika päättyy 13.9.

Valkokankaan viemä

Samira Koistinen katsoo vähintään kolme elokuvaa viikossa. Jos joku rapistelee elokuvateatterissa eväitä tai räplää kännykkää, Koistinen katsoo elokuvan kotona uudestaan.

teksti Samuli Launonen kuva Wilma Hurskainen

Helsinkiläinen lähihoitaja ja JHL-aktiivi **Samira Koistinen**, 28, uppoutui animaatioiden maailmaan äitinsä kanssa lapsena. Aikuisiällä elokuvaharrastus on laajentunut pukuepookkeihin, musikaaleihin ja Oscar-draamoihin. Nyt Koistinen jakaa elokuvien magian oman viisivuotiaan lapsensa kanssa.

Kuinka usein katsot elokuvia?

- Vähintään kolme elokuvaa viikossa! Suosikkileffateatterini on Kampin Tennispalatsin ykkössali, jossa on valtava valkokangas. Minulla on elokuvateattereihin sarjalippuja ja käytän useita suoratoistopalveluita. Viikonloppuisin menee rankkakin tuotanto, kuten *12 vuotta orjana*, arki-iltoina kevyempi tavara ja sarjat, kuten *Emily in Paris* -hömpä ja *Bridgerton*-epookki. Loistavia ovat vanhojen aikojen pukuloistoa esittelevät brittituotannot. **Jane Austenin** kirjoihin perustuvat elokuvat voisivat katsoa kaikki kymmenen kertaa.

Mikä elokuviissa kiehtoo?

- Hyvästä elokuvasta saa aina uusia ahaa-elämyksiä. Vasta aikuisena olen esimerkiksi tajunnut, kuinka raaka tarina *Tarzanissa* on. Päänhenkilö on jäänyt orvoksi, ja hänet on otettu jäseneksi erilaiseen yhteisöön, ihmisenä apinoiden keskelle.

Lapsena näin vain tarinan, mutta aikuisena olen tajunnut sanoman: kun kasvat erilaisessa ympäristössä, opit arvostamaan asioita eri tavalla.

Klassikoita tarkastellaan nykyään kriittisesti ja Disney-elokuvissakin nähdään kyseenalaisia sukupuolirooleja ja rasismia. Mitä mieltä olet keskustelusta?

- Olen isäni puolelta afrikkalaistaustainen. En pidä siitä, että esimerkiksi *Lumikissa* ihannoitaa lumenvalkoista ihoa. On hyvä, että keskustellaan ja varoitetaan. Sensuuria en kannata. Näytetään mieluummin, että näin on joskus ajateltu.

Lapselleni kerron, että tämmöinen maailma oli joskus. Asiat ovat menneet eteenpäin, *Frozenissakin* sankareita ovat naiset.

Vihaan sitä, että neljäkymppiset on laitettu näyttämään itseään nuorempia. Sekään ei ole mieleeni, että heteropareissa nainen on aina miestä nuorempi.

Onneksi tämäkin on muuttumassa. Näin juuri elokuvan *The Rebound*, jossa nelikymppinen nainen rakastuu 25-vuotiaaseen mieslastenhoitajaan!

Miten elokuvateatterissa pitää käyttäytyä?

- Joskus valitsen näytöksen, johon ei ole myyty paljon lippuja, sillä herkuttelu ja pulina häiritsevät kokemusta. Saatan katsoa elokuvan uudestaan kotona, että saan enemmän irti. Toisinaan huomautan, että puhelimet äänettömälle ja keskittykää! Sanon äidilleni, että ensin katsotaan ja sitten keskustellaan.

Millaisia elokuvia et katso?

- Pelkään kauhuelokuvia, ne tulevat uniin! Kaikki rakastavat *Pulp Fictionia*, mutta en saa siitä mitään irti. **Aki Kaurismäki** on Suomen suurin ylpeys, mutta en pääse sisälle siihen maailmaan. Ja nyt kaikki sanovat, etten ymmärrä taiteesta mitään, mutta *Amélieta* katsoessani nukahdan!

Kenet palkkaisit Samira Koistisesta kertovan elokuvan nimiosaan?

- **Jennifer Hudsonin**, vahvaäänisen naisen. Hän on taidokkuudestaan huolimatta vaatimaton itsestään.

Mitä elokuvat ovat opettaneet sinulle?

- Ymmärrystä, että kaikki ei ole mustavalkoista. Miesten rakkaudesta kertova *Brokeback Mountain* oli aikanaan hyvä ulostulo. Suomeen kaipaisin enemmän naisia elokuvaohjaajiksi. Jussi-gaalassa voittavat yleensä miehet, naiset saavat palkintoja lähinnä puvustuksesta tai lavastuksesta.

Hölmö nuori sydän -elokuvassa näyttelit ohikulkijaa ja Ex-onnelliset-sarjassa kaupan asiakasta. Mitä opit?

- Yllätti, että yhden oton kuvaamiseen voi mennä päivä tai pari. Opin, kuinka tärkeitä kaikki kuvausryhmän jäsenet ovat. Avustaisin mielelläni enemmän, mutta päivätyöltä ei jää aikaa. Esiintyminen on minulle luontevaa, ja olen juontanut JHL:nkin tilaisuuksia. Haluan näyttää mallia, että erinäköiset ja -kokoiset ihmiset pystyvät heittäytymään. Kun olin nuori, suomalaiset esiintyjät olivat kaikki valkoihoisia.

Haluaisitko elokuvatähdeksi?

- En päärooleihin, sillä olen tiimityöläinen ja minulle tuottaa iloa, kun yhteinen proggis menee hyvin. Voisin nähdä itseni juontajana, spiiikkaajana tai motivoijana. Tykkään innostaa muita. □

SAMIRA KOISTINEN
syntynyt 1993

AMMATTI
lähihoitaja

TYÖPAIKKA
leikkipuisto

PERHE
puoliso ja
5-vuotias lapsi

HARRASTUKSET
elokuvat, sarjat,
ay-toiminta ja
lukeminen

MILTÄ
NÄYTTÄÄ, KUN
SAMIRA ELÄYTYY?
KATSO KUVAT
JA VIDEO
motiivilehti.fi

Motiivini

MIKÄ ON MAAILMAN PARAS ELOKUVA?

Mamma Mia voisin katsoa alusta loppuun uudestaan loputtomiin, vaikka osaan laulut ulkoa. Kakkososa oli tekemällä tehty, kuten jatko-osat usein.

MIKÄ ELOKUVA SAA SINUT NAURAMAAN?

Paljon parjatut *Pekko Aikamiespojat!* Niiden huumori pitää ymmärtää, jotta niistä osaa nauttia. Pekkojen idea on, että on jo surkuhupaisaa, millainen suomalainen voi olla.

MIKÄ ELOKUVA SAA SINUT ITKEMÄÄN?

Titanic, joka löytyy dvd-hyllystäni versiona ja vaikka minä.

SAMIRA KOISTINEN eläytyy Orionissa, Helsingin vanhimmassa yhä toimivassa elokuvasalissa.

Kokemus tuo pelisilmää

Nuori työnhakija päihittää usein rekrytointitilanteessa itseään iäkkäämmän ja kokeneemman. Olisiko syytä tuulettaa asenteita?

teksti Ulla Puustinen kuvat Kaisa Sirén ja Rodeo

Keittiömestari **Regina Kenttälä** täytti heinäkuussa 66 vuotta mutta ei haikaile eläkkeelle. Yksi kannustin jatkaa työssä on parempi eläke, toinen syy on mukava ja kannustava työyhteisö, jossa arvostetaan kaikenikäisiä. Ja kolmas se, että hän kokee itsensä terveeksi ja työnsä mielekkääksi.

Kenttälä työskentelee Ounasjoen monitoimitalon keittiössä Rovaniemellä. Aamulla hän on valmistanut koululaisille ja päiväkotilapsille ruismarjapuuron.

- Hitaasti höyryssä kypsennetty puuro kuuluu lasten suosikkeihin, hän kertoo.

Monitoimitalon johtaja ja peruskoulun rehtori **Harri Törmänen** ei malta olla kehumatta Kenttälää.

- Pitkä kokemus päiväkodin ja koulun keittäjänä näkyy kaikessa Reginan tekemisessä. Hän on paitsi alansa osaaja myös yhteistyökykyinen ja tärkeä oheiskasvattaja.

Kenttälässä tiivistyvät monet 55-64-vuotiaisiin työntekijöihin liitetyt positiiviset ominaisuudet: paineensietokyky, joustavuus, konfliktinratkaisu- ja vuorovaikutustaidot, sitoutuminen ja luja työmoraali.

- Tuohon listaan voi lisätä vielä pitkän työuran tuomat verkostot. Työmarkkinoilla näiden kaikkien pitäisi olla valtteja, mutta silti monella 50 vuotta täyttäneellä on vaikeuksia löytää töitä, sanoo psykologi **Heini Järvinen** AgeWise Oy:stä.

AgeWise on Heini Järvisen ja hänen psykologikollegansa **Liisa Järvilehdon** yritys, joka kouluttaa yrityksiä ikääntymisen vaikutuksista työntekoon. Järvinen on myös ekonomi ja työskennellyt pitkään rekrytoinnin sekä henkilöstön koulutus- ja kehityshankkeiden parissa.

Luulo ei ole tiedon väärä

Yhdysvalloissa valittiin 78-vuotias **Joe Biden** presidentiksi, mutta Suomessa kuuttakymppiä lähestyvän työntekijän parasta ennen -päiväys on kaukana takana. Miksi?

- Hyvä kysymys! Yksi selitys on, että vaikka yli 50-vuotiaisiin työntekijöihin liitetään monia positiivisia ominaisuuksia, rekrytointitilanteessa saattavat tiedostamattomat mielikuvat ohjata päätöksentekoa, Järvinen sanoo.

Nuo mielikuvat liittyvät muutoshaluttomuuteen, heikentyneeseen oppimis- ja innovointikykyyn, korkeampiin henkilöstökuluihin, lisääntyviin sairauspoissaoloihin ja motivaation hiipumiseen.

- Tällaiset stereotypiat eivät pääosin pidä paikkansa, mutta on toki totta, että 60-vuotiaan fyysinen suorituskyky ei ole samaa tasoa kuin parikymppisillä. Muutoin kyse on kuitenkin enemmän ennakkoluuloista kuin tutkitusta tiedosta.

Hyvä esimerkki siitä, että luulo ei ole tiedon väärä koskee ikääntyvien palkansaajien sairauspoissaoloja. Tilastokeskuksen työolotutkimuksen (2020) mukaan yli 55-vuotiaiden sairauspoissaolot olivat harvinaisempia kuin 25-34- ja 35-44-vuotiaiden. Tosin niillä ikääntyneillä, jotka olivat poissa töistä sairauden vuoksi, poissaolot olivat keskimäärin hiukan pidempiä kuin heitä nuoremmilla.

Oppimiskyky ei romahda

Myöskään kyky innovoida ja oppia uutta ei romahda, kun henkilö täyttää 55 vuotta.

- On tärkeää ymmärtää, että ihmisen kehitys jatkuu koko elämänkaaren ajan hiukan eri tavalla eri elämänvaiheessa, Järvinen sanoo.

Tämä pätee esimerkiksi älykkyyteen. Joustava älykkyys on parhaimmillaan nuorilla, kun taas kiteytynyt älykkyys kasvaa iän myötä.

- Nuoren aivot käsittelevät tietoa nopeasti, ja uuden oppiminen sujuu tehokkaasti, mutta iän karttuessa aiemman tiedon varassa tapahtuva päättely ja kokonaisuuksien hahmottaminen onnistuvat paremmin. Molempia tarvitaan työelämässä, painottaa Järvinen.

Entä sitten muutoshaluttomuus? Siinä kyse on persoonallisuuden piirteestä ja jossain määrin myös asenteesta eikä pelkkään ikään liittyvästä ominaisuudesta. Se on helppo havaita, kun katsoo ympärilleen: meillä on pystyyn kuolleita nelikymppisiä ja elämälle uteliaita kahdeksankymppisiä.

- Vaihtelua yksilöiden välillä on paljon joka ikäryhmässä.

Työhyvinvointi kumuloituu

Nuoria ja ikääntyviä työntekijöitä ei Järvisen mukaan kannata asettaa vastakkain.

- Kun on tutkittu tehokkaita ja aikaansaavia tiimejä, on huomattu, että eri-ikäisistä koostuvat tiimit ovat tuottavampia kuin ikärakenteeltaan yksipuolisemmat.

Suomalaiselta työelämältä hän peräänkuuluttaa ennakkoluottomuutta ja luovia ratkaisuja, jotta myös ikääntyville löytyisi tilaa.

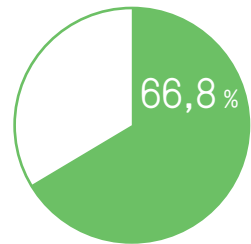
PITKÄ TYÖURA. Regina Kenttälän mielestä monipuolinen työkokemus auttaa priorisoimaan tehtävät ja karsimaan kaiken turhan.

NUMEROIN

1/4

SYRJINTÄ

Joka neljäs 55-vuotias on kokenut itse ikäsyrrintää, ja yhtä moni on havainnut sitä omassa työyhteisössä. Yli 80 prosenttia 55 vuotta täyttäneistä on sitä mieltä, että yli 55-vuotiisiin kohdistuva syrjintä on ongelma. Useimmiten syrjintää esiintyy rekrytointitilanteissa.

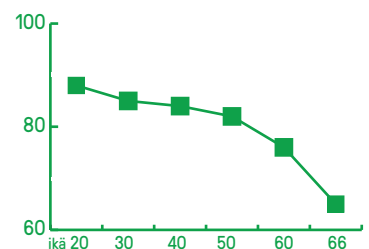
TYÖLLISYYSASTE

55-64-vuotiaiden työllisyysaste on 66,8 prosenttia (2019).

PARHAIMMASTA HUONOIMPAAN

Pohjoismaat 55-64-vuotiaiden työllisyysasteella mitattuna:

1. Islanti
2. Ruotsi
3. Norja
4. Tanska
5. Suomi

TODENNÄKÖISYYS

Työllistymisen todennäköisyys alkaa laskea yli 50-vuotiailla, mutta 60 vuotta täyttäneillä lasku on raju.

Lähteet: Akava, Tilastokeskus ja EK

- Työhyvinvointi ja -pahoinvointi kumuloituvat. Jotta meillä olisi hyvin jaksavia ikääntyviä työntekijöitä, työhyvinvointiin panostaminen pitäisi aloittaa jo aika nuorena ja jatkaa koko työuran.

Regina Kenttälä haluaisi jatkaa työssä 68-vuotiaaksi, jos terveys pysyy nykyisellään.

- Kasvoin maatilalla ja kannoin jo pikkutyttönä vettä kaivosta. Kotona tavattiin sanoa, ettei Luoja laiskoja elätä.

Kenttälä kouluttautui ensin laitospöytäkeittäjäksi ja kylmäköksi ja suoritti myöhemmin suurttalousesimiehen tutkinnon. Juuri jatkuva kouluttautuminen ja vaihtelu ovat pitäneet yllä kiinnostusta ravitsemisalaan.

- Rovaniemen kaupungille pääsin vuonna 1983, mutta työpaikka on vaihtunut moneen otteeseen. Olen aina mennyt uuteen, kun on pyydetty.

Ajatus käännettävä päällelleen

Työvuosien aikana Kenttälä on nähnyt alan kehityksen ja työtapojen muutoksen.

- Ennen potut likosivat kylmässä vedessä ja keitettiin omassa keittiössä. Kun ensimmäinen monitoimikeittiö aloitti 1998, perunat tulivat valmiiksi kypsennettyinä vakuumissa. Ajatus piti kääntää päällelleen ja oppia uusia niksejä.

Seuraavaksi tulivat tietokoneet, keskitetyt ruokalistas ja yhtenäinen reseptiikka. Niihin Kenttälä sopeutui vaivatta.

- Pitkä työkokemus on kasvattanut pelisilmää, opettanut sarjoittamaan työtä ja karsimaan turhan, hän sanoo.

JHL-opiston koulutukset ovat olleet hänelle vahva tukiverkko, samoin osallistuminen liiton valtakunnallisen RaPu-verkoston toimintaan.

- Työssä yritän pitää välin omien murheiden ja työn välillä, vaikei se aina ihan helppoa olekaan. Ettei työkavereihin tule puskettua tuskaansa.

Seikin Kenttälän mukaan auttaa, kun tekee ne muutokset, mitkä on tehtävissä, ja unohtaa asiat, joille ei voi itse mitään. □

Ei "Luoja" laiskoja elätä!

HYMY HERKÄSSÄ. Regina Kenttälän (vas.) apuna Ounasjoen monitoimitalon keittiössä on Suprane Sangmueang.

PARASTA HERMOLEPOA. Regina Kenttälä palautuu työstä luonnossa marjastaen ja sienestäen.

RAATI

Kuinka kesä sujui?

KESÄLOMAAN LADATAAN paljon odotuksia. Monille se merkitsee lepoa ja irtautumista työstä ja muista arkirutiineista. Toiset viettävät loman sukuloiden, matkustaen tai mieleisen harrastuksen parissa.

Mikä oli kuluneen kesän kohokohta? Entä onko jäsenten edunvalvonta työllistännyt myös kesällä tai korona häirinnyt lomaviettoa?

Vastaajina kolme JHL:n pääluottamusmiestä Oulusta, Lahdesta ja Joensuusta.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,

jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?

Lähetä se osoitteeseen motiivi-palaute@jhl.fi

Markus Lepinoja
PÄÄLUOTTAMUSMIES
OULU

Kesän kohokohtiin kuuluivat helteet ja hyvät kelit! En lähde kategoriseen suomalaisen valituskierteeseen, jolloin sateella kaivataan aurinkoa ja helteellä viileämpiä ilmoja, vaan pyrin ottamaan ilon irti vallitsevista oloista.

Viikon verran olimme rouvan kanssa samanaikaisesti lomalla, loppuaika kului 3-vuotiaan Tuukan kanssa enimmäkseen ulkoillen ja rannalla retkeillen ja leikkien. Ei tullut aika pitkäksi.

Olen saanut kaksi korona-rokotetta, samoin lähipiiri, joten taudistakaan ei ole enää niin suurta huolta. Kävin Oulun Qstock-festareilla. En ängennyt eturiviin, ja muutenkin siellä pystyi pitämään etäisyyttä muihin. Porukka käytti maskeja ihan kiitettävästi.

Ritva Koponen
PÄÄLUOTTAMUSMIES
LAHTI

Toistaiseksi kesä on mennyt enimmäkseen työn merkeissä ja yt-neuvotteluissa, ja lomalle pääsen vasta elokuun lopulla. Ensimmäiset yt:t sujuivat hyvin, eikä Päijät-Hämeen Ateriapalveluiden henkilöstöä lomauteta tänä vuonna.

Nyt edessä on tiukempi paikka. Hyvinvointikuntayhtymä kilpailutti ateriapalvelunsa, ja valitsi tuottajaksi Attendo/ISS:n. Liikevaihtomme laskee ja toimintaa joudutaan supistamaan. Osa henkilöstöstä siirtynee uudelle työnantajalle. Työehtosopimus todennäköisesti vaihtuu ensi keväänä ja palkat ja muut työsuhteen ehdot heikkenevät.

Pahimmassa tapauksessa muutos voi tarkoittaa hyvästejä pitkille kesälomille – sitä suren kaikkein eniten!

Sirpa Havukainen
PÄÄLUOTTAMUSMIES
JOENSUU

Loma alkoi kesäkuun alussa ja jatkuu elokuun loppuun, jonka jälkeen jään eläkkeelle. Lupauduin kesän alussa auttamaan pääluottamusmiehen pestiin valittua seuraajaani Kati Pussista tarvittaessa. Muutamia soittoja on tullut, mutta niistä ei lomavietto häiriintynyt.

En ole käynyt koko kesänä Liperin mökkiä pidemmällä. Loma on kulunut siellä ja kotona rästihommia tehden. Kävin myös paikallisessa musiikkitaaptumassa, Ilovaarissa. Siellä koronaan liittyvät turvatoimet oli otettu hyvin huomioon.

Lisäksi olen lukenut ainakin kymmenkunta kirjaa. Juuri sain viestin, että uusin varaus on noudeettavissa. Se on Lucinda Riley'n 890-sivuinen Kadonnut sisar, ja sen parissa kuluu muutama ilta.

Vill göra Vanda tryggt

Markus Hammarströms jobb är att försöka förutse och förbereda sig på oväntade händelser.

text Marina Wiik foto Patrik Lindström

När vardagen rullar på, hamnar krisberedskap och förebyggande arbete lätt i skymundan på arbetsplatser. **Markus Hammarström** vet ändå att prioriteringarna kan ändra över en natt.

Säkerhetschefens egen karriär inom Vanda stad fick en flygande start på grund av coronaepidemin. När staden grundade en coronakrisgrupp i mars 2020, hade Hammarström hunnit vara en vecka på sitt dåvarande jobb som poliskoordinator.

- Tanken var att jag skulle vara en länk mellan polisen och Vanda stad. Uppgiften blev mer angelägen än jag kunnat ana.

Att jobba med säkerhetsfrågor under en pandemi är lite som att röra sig i ett väglöst landskap. Miljön har varit obekant och stegen trevande.

- Dessutom fanns det redan före coronan behov av att se över hur man jobbar enhetligt och långsiktigt för att göra staden trygg för alla, säger Hammarström.

Även om hans arbete är ansvarsfullt, ger han ett avslappnat intryck. I stället för kostym är han ledigt klädd i jeans och t-shirt. Jobbet som säkerhetschef sker snarare i skymundan än vid representationsmiddagar.

Finns jobb för fler

Hammarström har tidigare jobbat som ordningspolis, ekobrottsutredare och undersökningsledare. Polisyrket var hans långtidsdröm.

- Trots att jag inte kom in till polisyrkeshögskolan på första försöket, hade jag ingen plan B, säger Hammarström.

Han uppfattar sitt nuvarande jobb som en naturlig karriärsutveckling och ser det inte som ett svek mot polisyrket.

- När den tidigare säkerhetschefen slutade vid årsskiftet kunde jag inte låta bli att söka jobbet. Vanda är Finlands tredje största stad och redan det gör utgångsläget unikt.

En av Hammarströms första chefsuppgifter var att bygga upp ett säkerhetsteam och en enhetlig säkerhetspolicy. I dag har han fyra medarbetare: två säkerhetsexperter, en poliskoordinator och en coronakoordinator.

Arbetsbilden är bred och utförandet söker ännu sin form. På lång sikt är målet att bygga upp en säkerhetskultur som genom-syrar hela stadens organisation.

Hammarström och hans kolleger fungerar som sakkunniga och ger stadens anställda tips om hur de kan införliva säkerhetsaspekter i det dagliga arbetet.

– Säkerhets-
teamet skulle ha
jobb för minst
lika många till.

MERPARTEN AV Markus Hammarströms arbetstid består av distansmöten. Ifall han blir för låst i abstrakta scenarier och lägesrapporter, är steget från stadshuset till en myllrande, mångkulturell verklighet inte långt.

MARKUS HAMMARSTRÖM gillar att vidga sina vyer och sadlade om från polis till säkerhetschef. Han ser marginaliseringen av unga som det största hotet mot säkerheten i Vanda på lång sikt.

- Vi hjälper till exempel skolor att jobba förebyggande. Dessutom ger vi råd inför egentliga krissituationer och för eftervården av dem. Arbetsplatserna måste ändå själva göra upp sina handlingsplaner, det är inte vårt jobb.

Hammarström påpekar att säkerhetsteamet är på tok för litet och att det skulle finnas jobb för minst lika många till.

Från backspegel till framtidsvyer

Som brottsutredare tittade Hammarström i backspegeln och redde ut vad som hänt tidigare. Nu blickar han framåt och försöker förutspå möjliga scenarier samt hitta lösningar på dem.

Arbetet påverkas också i högre grad av politik än vad det gjorde inom polisens linjeorganisation.

- Det gäller att hålla tungan rätt i mun och känna till vilka beslut som fattas av tjänstemän och vilka som fattas av politiker.

Han ser ändå polisyrket som en bra grund för jobbet som säkerhetschef och har haft nytta av att vara stresstålig och kunna reagera snabbt på oväntade kriser och förändringar.

- När jag inte släcker bränder försöker jag skriva rapporter och göra upp planer. Ibland multitaskar jag för att samla information och kunna reagera på förfrågningar i realtid.

Hammarströms arbetsrum finns på andra våningen i Vanda stadshus i Dickursby. Förutom en liten soffa upptas det mesta av utrymmet av ett skrivbord med två datorskärmar. Papper och mappar lyser med sin frånvaro.

- Om jag får ett pappersdokument, skannar jag det. Jag gillar att jobba digitalt och ha allt i ordning på arbetsbordet.

Merparten av hans arbetstid går åt till distansmöten. Just nu kretsar alla uppgifter på ett eller annat sätt kring coronan.

- I början hade vi krisgruppsmöte varje dag, numera samlas jag med stadens ledning och sakkunniga inom social- och hälsovård för en lägeskontroll några gånger i veckan.

Intressanta uppgifter viktigast

Markus Hammarström tror att pandemin fått staden att inse vikten av att ha en viss krisberedskap och att säkerhetsarbetet snarare kommer att stärkas än försvagas i framtiden.

- Jag har en lite cynisk syn och tror att det behövs kriser med jämna mellanrum för att upprätthålla en viss nivå på hur man jobbar med säkerhetsfrågor.

Han befarar att följderna av coronan kommer att märkas av ett bra tag efter att själva epidemin klingat av. Speciellt oroar han sig för hur restriktionerna under de senaste åren påverkat de ungas inlärning och framtid - och därmed även samhällets stabilitet.

- Det finns redan nu tecken på att organiserad brottslighet, missbruk och våld har blivit vanligare bland unga. Det ökar i sin tur risken för extremism samt riktade trakasserier mot tjänstemän och politiker.

Vad Hammarström själv gör i framtiden återstår att se. Han misstänker att han knappast kommer att jobba som säkerhetschef under de 25 år som återstår av arbetskarriären.

- Det är uppfriskande att komma bort, man får nyttiga lärdomar om både sakfrågor och sig själv. Status och position har aldrig varit lika viktiga för mig som intressanta uppgifter. □

Rakkauden oppipoika

Me rakastamme hyviä tarinoita. Mika Törrön tie vankilakundista ja addiktista Suomen vahvimaksi mieheksi ja hyväntekijäksi on sellainen.

teksti Ulla Puustinen kuvat Harri Mäenpää

Siinä hän on, Suomen vahvin mies **Mika Törrö**, 42, Kontiolahdelta. Pituutta 205 senttiä ja painoa 180 kiloa. Kun jättiläinen ojentaa kätensä ottaakseen suolasirottimen, paljastuu teepaidan alta lähes reiden paksuiset olkavarret.

Vaikka Törrö on syönyt aamiaisen vasta tunti aikaisemmin, tekevät tutun joensuulaisravintolan lohifileet kauppansa. Tässä tarinassa Törrö ei kuitenkaan puhu ruokavaliosta tai treenaamisesta, vaan näppäilee sielunsa herkimpiä kieliä ja kertoo läheisyyden kaipuusta ja rakastamisen vaikeudesta.

- Olin ujo ja arka nuorena, ja epävarma itsestäni. Vielä aikuisenakin ihan lukossa tunteideni kanssa. Kaverina pärjään naisten seurassa, mutta muuten olen aika onneton.

Ensimmäiselle tyttökaverilleen hän ei ensiriidan jälkeen pukahtanut puoleen vuoteen sanaakaan. Vuonna 2004 Törröstä tuli isä, kun hänen vankilalomalla tapaamansa tyttö tuli ensitapaamisella raskaaksi. Suhde päättyi jo ennen lapsen syntymää. Myöhemmin hänellä oli puolitoista vuotta kestänyt kaukoihastuminen lähikaupan kassamyyjään.

Ja sitten ensirakastuminen, äkkiarvaamatta 41-vuotiaana. Viime keväänä ilmestyneessä *Härkä, vangista vahvimaksi* -kirjassa Törrö iloitsee siitä, että hänellä on vihdoinkin tyttöystävä, jolle antaa rakkautta ja jolta uskaltaa ottaa sitä vastaan.

Mutta se rakkaus ei ollut kestävää laatua.

- Kirjan julkareihin mennessä suhde oli ohi. Mutta että sai kokea sen ja avata sydämensä toiselle, se oli hienoa.

Turvakodista Tampereelle

Hyvässä tarinassa on alku, keskikohta ja loppu. Näin opetti Aristoteles Runousopissaan.

Sama pätee elämään. Vaikka todellisuus on usein yhtä kaosta, tuo juonellinen tarina järjestystä elämän sattumuksiin, ja maallinen vaellus kehosta hautaan saa edes jonkinlaisen merkityksen.

Mika Törrö syntyi vuonna 1979 Imatralla, mutta väkivalta alkoi jo äidin kohdussa. Vasta synnyttänyt äiti pakeni miestään poika mukana turvakodista Tampereelle, eikä Törrö tavannut koskaan biologista isäänsä.

Kohta kuvioihin tuli isäpuoli, joka adoptoi pojan ja jolta hän sai sukunimen Törrö. Isäpuoli oli osa-aikajuoppo ja pahalle päälle sattuuksaan väkivaltainen.

- Selvin päin hän oli ihan erilainen ja kannusti urheilemaan, mutta silti väkivallan pelko väritti lähes koko lapsuutta.

Äiti rakasti poikaansa mutta ei kyennyt asettamaan rajoja. Törrö sai raivokohtauksia, tappeli koulussa, häiriköi ja poltti tupakkaa. Kymmenvuotiaana hän muutti äitinsä kanssa Joensuuun, mutta maisemanvaihdos ei muuttanut mitään.

13-vuotiaana Törröllä diagnosoitiin tarkkaavaisuus- ja ylivilkkaushäiriö adhd sekä rajatilapersoonallisuus.

- Sain lääkkeitä, mutta muuten asia ei kiinnostanut ketään, ei minua eikä muita. En silti syytä ketään, ihan itse minä elämäni sössin, hän myöntää.

Turpaan aina saunapäivänä

Vuotta myöhemmin Törrö passitettiin lastenkotiin ja jo samana vuonna kauas Muhokselle, Oulun kupeeseen Metso-lan perhekotiin. Talon tapoihin kuului, että isommat pojat antoivat saunapäivänä turpaan nuoremmille. Törrökin sai osansa, kunnes aloitti itse nuorempien hakkaamisen.

Olin vasta 14-vuotias. Jos psyykeni ei ollut jo valmiiksi vinksahtanut, lopullisesti se tapahtui ensimmäisen Muhoksen vuoden aikana. Näin Törrö toteaa **Timo Kangasluoman** kirjoittamassa elämäkerrassa.

Siihenastisen elämänsä harvat hyvät asiat Törrö listaa nopeasti: rakkaus äitiin, kiinnostus urheiluun ja peruskoulun päättötodistus. Muhoksella ollessaan hän kunnostautui sen verran, että sai suoritettua ammattikoulun ravitsemuslinjan. Samoihin aikoihin hän aloitti päihteiden käytön ja jäi nopeasti koukkuun piriini, pillereihin ja viinaan.

- Täysi-ikäisyyden kynnyksellä olin alkoholisti.

Tässä vaiheessa koossa oli jo kohtalaiset tragedian ainekset. Seuraavaksi kuvaan tulivat varkaudet, huumekauppa, pahoinpitelyt ja muut rötökset.

21-vuotiaana Törrö sai ensimmäisen linnatuomion. Ennen raitistumistaan 36-vuotiaana hän ehti viettää vankilassa lähes vuosikymmenen.

AIKAJANA

1979

Syntyy Imatralla.

1991

Tapaa maailman vahvimman miehen Jón Páll Sigmarssonin.

1993

Pelaa lätkää Jokipoikien Antonín Staviaňan kanssa.

1997

Täyttää 18 ja valmistuu suurtalouskokiksi.

1998

Ensimmäinen kerta vankilassa.

*– En syytä muita.
Ihan itse sössin
elämäni.*

– Haussa on ihan tavallinen nainen, sellainen aito ja rehellinen.

Draaman kaari oikenee

Nyt seuraa tarinan käänne, ja se tapahtuu **Markku Tiitisen** johdatuksella. Tiitinen johtaa Helsingin päihdekuntoutuslaitosta Kontiorannassa, jonne Törrö saapui jalkapannassa vankilasta.

Helpin hoitoideologiaan eivät selittelyt ja tekosyyt kuulu. Jokainen asukas sitoutuu totuuteen, käymään ryhmissä ja ottamaan vastuun elämästään.

- Aina siihen asti olin valehdellut ja kusetanut kaikkia. Luvannut, mutta en koskaan pitänyt lupauksia. Helpin työntekijät olivat kokeneet saman kuin minä, ja he toimivat vertaistukena, eikä minulla ollut enää tarvetta esittää mitään.

Auktoriteettikammoisena hän oli valmiimpi ottamaan neuvoja ohjaajina toimivilta entisiltä addikteilta kuin muiden elämän besserwissereiltä. Myös säännöllinen päivärytmi ja samanlaisina toistuvat rutiinit auttoivat Törröä sopeutumaan.

Samalla Törrö aloitti hillittömän treenaamisen, keräsi massaa ja nosti painoja. Tulosta syntyi nopeasti. Hän sai valmentajakseen **Ilkka Kinnusen** ja tuli toiseksi ensimmäisissä voimamieskisoissaan vappuna 2017 Jyväskylässä.

Sittemmin Törrö on voittanut Suomen vahvin mies -kisan neljästi ja sijoittunut kärkeen kansainvälisessä Strongman Champion Leaguen kisoissa. Etukykkyssä hän nostaa 240 kiloa!

Uusia alkuja elämään

Lohilautanen on puolillaan, kun Törrö kertoo, kuinka hänen elämänsä on raitistumisen jälkeen muuttunut. Elämänsä ensimmäisen laskun hän maksoi vasta 36-vuotiaana - sitä ennen Kelan maksamat tuet kuluivat viinaan ja huumeisiin.

- Ajokortin sain nelikymppisenä. Olin ajanut autoa aiemminkin, mutta useimmiten pöllittyä, ilman korttia ja kännissä.

Autokoulun sponsoroijaksi joensuulainen liikennekoulu. Viime vuoden maaliskuussa hän sai paikallisilta yrityksiltä käyttöönsä auton, jolla on helppo kurvauilla Kontiolahden ja Joensuun väliä.

Useimmiten määränpää on Joensuun teollisuusalueella sijaitseva treenisali. Tai sitten on kiire Itä-Suomen liikuntaopistoon, jossa hän aloitti liikunta-neuvojan opinnot vuoden alussa.

Kutsu vuoden 2020 Urheilugaalaan Hartwall Arenalle aiheutti päänvaivaa, sillä Törrö ei omistanut tummaa pukua. Mistä hänen mitoilleen sopiva olisi

edes löytynyt? Mutta niin vaan Törrö asteli gaalaan sponsorin tuella hankitussa mittatilauspuvussa.

Korkeimmalle hän arvostaa valintaansa Pohjois-Karjalan vuoden urheilijaksi 2020 ja voittoa yleisöäänestyksessä. Marginaalilajin edustaja päihitti kilpailua aiemmin suvereenisti hallinneen ampumahiihtäjä **Kaisa Mäkäräisen**.

Ei vielä koskaan tilipäivää

Tutut ja vähän vieraamatkin ovat todistaneet Mika Törrön muuttumista entisestä addiktista ja vankilakundista hyväntekijäksi - ystävälliseksi, kohteliaaksi ja muut huomioon ottavaksi.

Törrö neuvoo muita voimailijoita, kuten **Salla Romoa**, jossa hän näkee paljon potentiaalia. Kak-sikko tapasi Asunnottomien yönä 2018, kun Törrö kertoi kokemusasiantuntijana asunnottomuudesta. Nyt hän ja Joensuun seurakunnan kappalaisena työskentelevä Romo ovat mukana Ankkuriryhmässä. Se on etsivän nuorisotyön hanke, joka pyrkii ehkäisemään nuorten päihdekokeiluja ja toilailuja.

- Sallan kanssa olin puhumassa myös rippikoululaisille aiemmasta päihteiden täyttämästä elämästäni. Aika hiljaista porukkaa olivat.

Törrö toivoo, että voisi tulevaisuudessa yhdistää kokemusasiantuntijuuden, liikuntaneuvonnan ja personal trainerin työt omaan yritykseen.

- Silloin voisin vapaammin päättää työajoista ja soviittaa ne yhteen treenien kanssa.

Palkkatyöstä Törröllä ei ole kokemusta, jos ei oteta lukuun viittä päivää Siilaisten sairaalan keittiössä, kun hän oli 17 tai 18.

- Sitten alkoi Iloaarirock, ja työt jäivät.

Rakkauden tempuradalla

Entä ne lempenasiat? Viime jouluna lupaavasti oraalla ollut ihmissuhde kariutui, koska liika läheisyys alkoi ahdistaa Törröä. Tunnelukot vaivasivat edelleen.

Nyt lempeä köriläs kuitenkin myöntää kaipaavansa kumppania ja on valmis jatkamaan rakkauden tempuradalla. Pari päivää ennen haastattelua hän on rohkaissut mielensä ja laatinut itsestään profiilin suosittuun deittisovellukseen Tinderiin.

- Haussa on ihan tavallinen nainen, sellainen aito ja rehellinen, joka on myös urheilullinen ja huumorintajuinen.

Ehkä sitä voi sanoa edistykseksi. □

2018

Voittaa 1. kerran Suomen vahvin mies -kisan.

2004

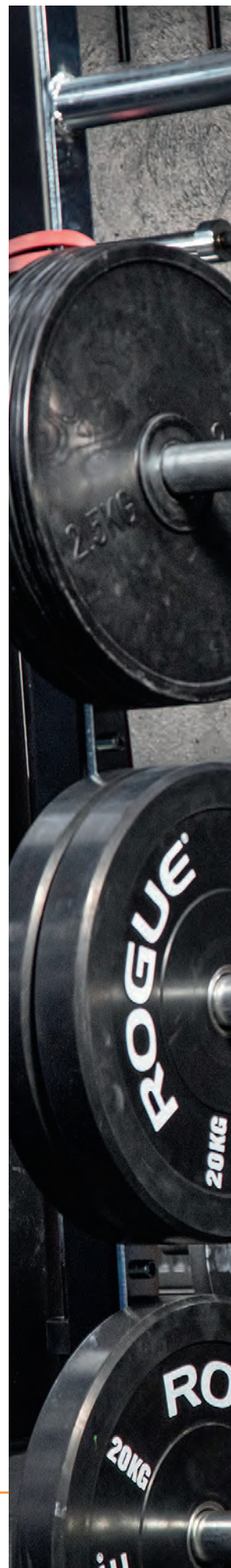
Tulee isäksi, vanhemmuus jää osaksi kokematta.

2020

Kutsutaan Suomen Urheilugaalaan.

2021

Härkä, vangista vahvimaksi -kirja julkaistaan.

Motiivini

PALJONKO SYÖT TREENIPÄIVÄNÄ?

Treenipäivänä, eli neljästi viikossa, tankkaan noin 6 000 kaloria. Muina päivinä hiukan vähemmän.

MISSÄ NÄET ITSESI KYMMENEN VUODEN KULUTTUA?

Toivon olevani ehjä ja terve. Lisäksi toivon, että minulla on perhe ja voin toimia vertaistukijana nuorille ja työskennellä liikunnan parissa.

AIOTKO OLLA KISAKUNNOSSA MYÖS 2030?

Kyllä, jos se minusta riippuu.

OPIKSELE UUTTA, KEHITÄ OSAAMISTASI

Avoimen yliopiston opinnot sopivat tutkintoon tähtääville, ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja kaikille kiinnostuneille pohjakoulutuksesta riippumatta

- > **Sote-akatemia: Monitieteinen sosiaali-, terveys- ja sivistysalan opintokokonaisuus**, myös yksittäisiä kursseja ja vo, maksuttomat opinnot, info 1.9.
- > Koulu lasten hyvinvointiympäristönä MOOC
- > Monitoimijaisen lapsi- ja perhepalveluosaamisen perusteet MOOC
- > Luontoperustainen hyvinvointi MOOC
- > **Sosiaalitieteiden** perusopinnot 25 op, aineopinnot 35 op, info 25.8.
- > **Sosiaalityö**, perusopinnot 25 op, aineopinnot 35 op, info 25.8.
- > **Monikulttuurisuus**-opinnot vo
- > **Stressilääketiede** 3 op, asiantuntijaluennot verkon kautta myös opistoille
- > **Lääketiede**: Lihavuus I 2 op ja II 2 op, Potilasturvallisuuden opinnot 3 op ym. vo
- > **Hoitotiede**, aineopinnot 35 op, vo info 26.8.
- > **Gerontologia**: Ikääntyneiden sairaudet ja hyvä lääkehoito 5 op, asiantuntijaluennot ja monimuoto-opinnot yhteistyöopistoissa
- > **Psykologia**, perusopinnot 25 op, aineopinnot 35 op, Terveyden ja mielenterveyden psykologian perusteet 5 op ym. vo
- > **Aikuiskasvatustiede**, perusopinnot 25 op vo, aineopinnot 35 op
- > **Alkukasvatus**, perusopinnot 25 op Turun kesäyliopistossa
- > **Erytyispedagogiikka**, perusopinnot 25 op, aineopinnot 35 op vo
- > **Kasvatustiede**, perusopinnot 25 op, aineopinnot 35 op vo
- > **Kasvatustiede/varhaiskasvatus**: Perhe, kasvatus ja yhteistyö 5 op ym. vo
- > Johdanto kestävään kehitykseen ja kasvatukseen 3 op MOOC
- > **Mediakasvatus** 5 op vo
- > **Luovan kirjoittamisen opintoja**, myös opistoissa
- > **Tulevaisuusohjauksen menetelmät ja työkalut** 15 op Turussa ja opistoissa
- > **Turun kaupparokkeakoulun opintoja**, mm. Johtaminen ja organisointi: Henkilöstöjohtaminen 6 op vo, Esimiestyö ja vuorovaikutustaidot 6 op vo, Johtajuus, työssä onnistuminen ja hyvinvointi 6 op
- > **Johdatus oikeustieteeseen** (vo) ja muita oikeustieteellisiä opintoja
- > **Fysiikka, kemia, biologia, biokemia** ym. luonnontieteiden kursseja, myös vo
- > **Maantiede**, perusopinnot 25 op, Geoinformatiikka ym. kursseja, vo info 30.8.
- > **Ympäristötiede**, perusopinnot 25 op, aineopinnot 35 op, Ympäristö ja yhteiskunta 5 op ym. kursseja, vo info 30.8.
- > **Tietojenkäsittelytieteet**, perusopinnot 23 op tai Ohjelmointiin keskittyvät opinnot 18 op vo, maksuttomat opinnot, info 26.8.
- > **Tekoälyakatemia: Tekoälyn monitieteinen opintokokonaisuus**, Tekoälyn perusteet 2 op, AI & Cybersecurity 2 op MOOC ym. vo, maksuttomat opinnot

Tutustu koko opintotarjontaan
www.utu.fi/avoin

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Lahden JHL 048

Halukkaat ehdokkaat Lahden kaupungin pääluottamusmieheksi. Ilmoittautuminen 16.-31.8. Lahden JHL ry:n toimistoon jhltoimisto@gmail.com tai puhelin 050 369 9920.

Pohjanmaa

Kristiinän kaupungin JHL - Kristinestads JHL 222

Salainen matka lähialueelle 11.9. Sarjoilua. Ilm. 6.9. mennessä

Johannalle txt 040 577 4407, paluuviestinä lisää tietoa varustuksesta ym. Lähtö linja-autolla Kristiinank. Selli klo 12 ja klo 12.10 ABC. - Hemiliga resan till närområdet, bjudning. Anmälningar till Johanna via textmeddelande 040 577 4407, som meddelande tillbaka får ni mera information. Start med buss från Krs. Selli kl 12 och 12.10 från Abc.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma
Mikäli haluat **kokousilmoituksen** lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan "Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen".

Hyvä 70-vuotias tai sitä vanhempi JHL:n jäsen

Vakuutusehtosi muuttuvat ensi vuoden alusta lukien. Vuodesta 2022 alkaen JHL:n tarjoama vapaa-ajan matkustaja- ja tapaturmavakuutus on voimassa vain siihen päivään asti, kun täyttää 70 vuotta. Lue lisää s. 47.

Taidolla TYÖHÖN!

Maksutonta koulutusta lomautetuille ja työttömille!

Koulutuksessa kehitetään työssä ja työnhaussa tarvittavaa osaamista, kuten digitaitoja, vuorovaikutustaitoja, kirjoitus-taitoja ja matemaattisia taitoja sekä työelämätaitoja.

TSL

Työväen Sivistysliitto

Tule mukaan ja innostu itsesi kehittämisestä.

Hybridilähikoulutukset
ma-to klo 9.00–15.30:

- Kauniainen, Työväen Akatemia
13.9.–8.10.2021
- Helsingin seutu, 11.10.–4.11.2021
- Kauniainen, Työväen Akatemia
25.10.–18.11.2021
- Tampere, Voionmaa opisto
8.11.–2.12.2021

Ilmoittaudu mukaan netissä:
taidollatyohon.fi

Herätä oppijoidesi matikkainnostus!

LUMATIKKA-koulutuksessa saat välineitä siihen, miten käsitellä matematiikkaa kiehtovasti vasu ja OPS huomioiden. **Maksuttomat verkkokurssit** on suunnattu opettajille varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

”Suuri KIITOS mahtavasta koulutuksesta! Koulutus on antanut konkreettisia neuvoja ja teoretietoa, jota olen kaivannut opetuksen tueksi. Syksyn kurseja innolla odottaen.”

Lue lisää ja aloita opinnot: LUMATIKKA.LUMA.FI

JHL-Shopissa suosimme kotimaisia ja eettisesti valmistettuja tuotteita. Osana tavoitteellista ympäristötyötämme painotamme myös tuotteiden ekologisuutta.

Klikkaa ostoksille
JHL:n omaan verkkokauppaan!
go.innoflame.fi/goshop/jhl/

Jessie Nelson – Sara Bareilles
WAITRESS – UNELMIEN RESEPTI
Herkullinen musikaalikomedia
SUOMEN KANTAESITYS 1.9.2021

Leo Tolstoi – Pasi Lampela
SOTA JA RAUHA
Ystävyys. Rakkaus. Elämä. Kuolema.
ENSI-ILTA 11.9.2021

Laura Wade
KULTA, OLLAAN KOTONA
Edes nostalgia ei ole entisellään
SUOMEN KANTAESITYS 30.9.2021

MOTIVI 33
LAHDEN KAUPUNGINTEATTERI

Sote tulee, oletko valmis?

EDUSKUNTA HYVÄKSYI juhannuksen edellä vuosia valmistellun sote-uudistuksen hallinnollisen rakenteen ja sitä koskevat lait. Päätös tarkoittaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä pelastustoimi siirtyvät kunnilta 21 hyvinvointialueen hoidettavaksi vuoden 2023 alusta lukien. Helsingissä palveluiden järjestämisestä vastaa jatkossakin kaupunki.

Uudistuksella pyritään takaamaan, että riittävät ja laadukkaat sote-palvelut ovat saatavilla jokaiselle asuinpaikasta riippumatta. Uudistuksen myötä noin 175 000 sote- ja pelastustoimen ammattilaisen työnantaja vaihtuu. □

MIKSI UUDISTUS TARVITAAN?

Väestön ikääntyessä sote-palveluiden tarve kasvaa. Jo nyt perusterveydenhuollon palveluiden saatavuus on ollut paikoin heikkoa. Uudistuksella pyritään varmistamaan, että jokainen pääsee terveyskesk-lääkärille ilman viikkojen odotusta ja saa muut tarpeelliset sote-palvelut. Käytännössä muutos tarkoittaa sitä, että kunnat eivät enää vastaa sote-palveluiden järjestämisestä, tuottamisesta eivätkä rahoittamisesta, vaan vastuu siirtyy hyvinvointialueille.

KUKA PALVELUT MAKSAA?

Sote-palvelut tuotetaan jatkossakin verovaroin. Kunnat menettävät paruspalveluiden valtionosuuksia ja osan yhteisöveron tuotoista, jotka käytetään sote-palveluiden rahoittamiseen. Kansalaiselle muutos näkyy siten, että heidän maksamansa kuntaveron määrä laskee ja valtionveron vastaavasti nousee. Kunkin hyvinvointialueen asukkailta perittävän maakuntaveron käyttöön otosta päätetään myöhemmin.

MITEN KÄY TYÖNTEKIJÖIDEN?

Noin 213 000 kuntien ja kuntayhtymien työntekijää ja viranhaltijaa siirtyy hoitamaan hyvinvointialueiden tehtäviä. Heistä noin 175 000 siirtyy uuden työnantajan, eli hyvinvointialueen, palvelukseen. JHL:n lähtökohta on, että kenenkään palkka ei laske. Lisäksi saman työnantajan palvelukseen siirtyvien palkat on harmonisoitava kahden vuoden kuluessa. Hyvinvointialueille siirtyvien eläkkeistä vastaa Keva.

KUKA KÄYTTÄÄ VALTAA?

Hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto, jonka jäsenet valitaan aluevaaleilla. Ensimmäiset vaalit järjestetään jo 23. tammikuuta 2022. Vuodesta 2025 lähtien ne pidetään kuntavaalien yhteydessä. Aluevaltuuston toimikausi on neljä vuotta. Ensimmäisten aluevaltuustojen ehdokashankinta on parhaillaan käynnissä, ja ehdokasasettelu vahvistetaan 23. joulukuuta 2021. Valtuustot aloittavat toimintansa maaliskuun alussa 2022.

Sari Bäcklund

Erityisasiantuntija

Yhteiskuntavaikuttaminen ja kansainvälinen toiminta, JHL

HYVÄT SOTE-ALAN luottamushenkilöt ja aktiivit! Nyt jos koskaan kannattaa olla valppaana, sillä teillä on tärkeä rooli, kun valmistellaan hyvinvointialueiden palvelumallia, kartoitetaan henkilöstön määrää ja osaamista ja käydään läpi yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtyjä ulkoistamis-sopimuksia. Sote-työpaikoilla uudistus ei todennäköisesti näy vielä ensi vuonna, mutta tukipalveluissa muutoksia voi tapahtua jo ennen vuotta 2023.

LISÄÄ JHL:N KANNOISTA

jhl.fi/ajankohtaista/teemat/sote-ja-maakuntaudistus

Uudistunut konsepti toimi kesällä

Kesä alkaa olla takanapäin, ja kassan toiminnot ovat jo palanneet normaaleiksi. Luodaan kuitenkin vielä pikainen katsaus työttömyyskassan kesään.

Hakemusmäärät kasvavat aina kesäisin moninkertaiseksi normaaliaikaan verrattuna. Tämä aiheuttaa omanlaisiaan haasteita ja muutoksia kassan työjärjestelyihin. Käsittelyajat pyritään pitämään hyvällä tasolla myös kesän ruuhkapiikkien aikana. Nopea ja sujuva maksatus turvataan siten, että kassassa keskitytään ennen muuta hakemusten käsittelyyn.

Tuhansia vastauksia

Kesällä päivittäistä puhelinaikaa lyhennettiin jonkin verran, mutta toisaalta puhelinpalvelua oli saatavilla poikkeuksellisesti myös perjantaisin. Jäsenet löysivät hienosti asiakaspalvelijamme myös kassan chat-palvelusta. Kesällä chatissä käytiinkin keskimäärin 300 viestiketjua per viikko. Elsa chatbot oli ensimmäistä kesää mukana uutena palvelukanavana.

Puhelinpalvelun ja chatin lisäksi jäsentemme on aina mahdollista viestitellä asiakaspalvelijoillemme myös eWertti Nettikassan kautta.

Jäsenistön yhteydenottoihin vastattiin eri kanavissa tuhansia kertoja. Vaikka puhelinpalvelumme oli ajoittain ruuhkainen, asiakaspalvelu oli tavoitettavissa ja asiakkaat saivat kassaan yhteyden koko kesän ajan. Esimerkiksi heinäkuussa vastasimme:

- noin 1000 puhelun
- 1200 chat-viestiketjuun
- 2250 eWertti Nettikassan kautta lähettyyn viestiin.

Tämän lisäksi tiedonhakijat hyödynsivät näppärästi myös Elsa chatbottia. Elsan avustaa netissä ympäri vuorokauden ja ohjaa oikean tiedon äärelle.

Keväällä julkaistut video-ohjeistukset päivärahan hakemisesta ja täyttämisestä eWertissä ovat keränneet jo tuhansia katselukertoja.

Syksyn tullen kassa on palannut normaaleihin palveluaikoihin. Henkilökohtainen puhelinpalvelu on avoinna ma-to klo 10–14, samaan aikaan päivystää myös chat. Chat-palvelu on avoinna lisäksi perjantaisin klo 10–14.

Ansiopäivärahan ikäraja nousi

Ansiopäivärahaan oikeutettujen alaikäraja nousi 18 vuoteen elokuun alussa. Muutos johtuu oppivelvollisuuden nostosta. Aiemmin oikeus työttömyysetuuteen on voinut syntyä 17-vuotiaalle.

Ansiopäivärahaa voi kuitenkin saada jatkossa 17-vuotias, joka on täyttänyt oppivelvollisuutensa, eli päättänyt peruskoulun viimeistään 1.1.2021 tai suorittanut ylioppilas- tai ammatillisen tutkinnon. Myös niille 17-vuotiaille, joilla on jo päivärahaoikeus ennen lakimuutoksen voimaantuloa, voidaan ansiopäivärahaa maksaa 1.8.2021 jälkeen.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai-torstai klo 10–14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatko-hakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Puistojen runoilija

Metsuri-päälouottamusmies Sami Laine, 29, pitää huolta, että Hangon metsät ja kaupunkipuistot pysyvät siisteinä ja terveinä. Vapaalla hän kirjoittaa runoja, pelaa shakkia ja käy punttisalilla.

teksti Samuli Launonen kuva Marja Haapio

SAMI LAINE
syntynyt 1991

KOTIPAIKKA
Hanko

AMMATTI
metsuri, oppi-
sopimusopiskelija

KOULUTUS
sähköinsinööri (amk)

TYÖNANTAJA
Hangon kaupunki,
kuntatekniikka ja
puisto- ja
metsäosasto

8

vuotta
samassa
työpaikassa

5

kuppia kahvia
päivässä

9

mahtavaa
työkaveria

2

sahaa aina
työautossa
mukana

1,5

tuntia pää-
luottamusmies-
aikaa viikossa

3

kertaa palauttavaa
liikuntaa viikossa

0

samanlaista
työpäivää

1

huonekasvi

– Hangossa
parasta on talven
rauhallisuus.

Sinä olet siellä.

Aikakauslehteen uppoudutaan. Silloinkin, kun ympärillä sattuu ja tapahtuu. Lehden ja lukijan suhteesta hyötyy myös mainostaja. Lue lisää: aikakausmedia.fi/sinaoletsiella

AIKAKAUSMEDIA

Mistä apu vauvakatoon?

Suomen heikko syntyvyys haastaa kuntapalvelut, mutta tilanne ei ole toivoton. Päätäjien on syytä huolehtia kuntansa vetovoimasta ja lapsimyönteisyydestä.

teksti Eeva-Liisa Hynynen kuvat Anita Polkutie

Tästä sote-uudistuksessa on kyse: syntyvyys alenee, suomalaiset ikääntyvät, työikäisen väestön määrä vähenee ja alueiden kehitys eriytyy. Nämä seikat pakottivat uusimaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita.

Isolla yhtälöllä on nimikin: neloskierre. Näin sen on nimennyt johtava asiantuntija, VTT **Timo Aro** aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:ltä. Edellä mainitut ongelmat ovat runsaan vuosikymmenen aikana ehtineet kasvaa. Pula kuntien sekä kunnille palveluja tuottavien yritysten työvoimasta ei ole pelkästään tulevaisuutta, vaan ongelmat ovat käsillä osalla alueista jo tässä ja nyt. Kasvava hoidon tarve ja huoltosuhteen heikentyminen haastavat julkisen talouden. Neloskierteen selättämiseksi tarvitaan myös väestöpoliittista visiota.

Epävarmuus vie lastentekohalut

Hoivan lisätarpeesta, digitalisaation hyödyistä sekä julkisen talouden puuttuvista euroista on paljon erilaisia arvioita. Sen sijaan on puuttunut näkemystä siitä, miten neloskierteen synnyttämän ongelman voisi taklata kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Pääministeri **Sanna Marinin** (sd.) hallituksen väestöpoliittinen selvityshanke 2020-2021 aukoo latua kokonaisvaltaiselle väestöpolitiikalle. Selvitystyöhön valtioneuvosto kutsui Väestöliiton tutkimusprofessori, VTT **Anna Rotkirchin**, jonka raportti *Syntyvyyden toipuminen ja pitenevä elinikä - Linjauksia 2020-luvun väestöpolitiikalle* julkaistiin maaliskuussa 2021. Selvitys avaa alhaisen syntyvyyden ja ikääntyvän Suomen ongelmien kirjoa, mutta myös keinoja loiventaa syntynyttä vinoumaa.

Vaikka Rotkirchin mukaan yhtä ainoaa syytä alhaiselle syntyvyydelle ei ole, syy lastensaannin siirtämiseen tai siitä luopumiseen liittyy usein koettuun epävarmuuteen.

- Kyse voi olla taloudelliseen pärjäämiseen liittyvistä huolista, mutta myös sosiaalisen tuen ja jopa hyvien esimerkkien puuttumisesta, Rotkirch sanoo.

Toivottu lapsiluku jää haaveeksi

Jo pitkään näköpiirissä ollut väestökehityksen vinoumaa kasvatti koko 2010-luvun jatkunut alhainen syntyvyys finanssikriisin runnomassa Suomessa.

- Syntyvyys laski tuolloin peräti neljänneksen. Erityisesti esikoisia syntyi vähemmän, Rotkirch kertoo ja täsmentää vielä, että 2010-luvulla syntyvyys laski lähes kaikissa väestöryhmissä.

Suomen väestönkehitys erkaantui Rotkirchin mukaan 2010-luvulla muiden Pohjoismaiden kehityksestä. Vuonna 2019 nähtiin ”pohjat”: Suomessa syntyi vain 45 600 lasta.

Hän muistuttaa, että Suomessa syntyy vähemmän lapsia kuin suomalaiset itse toivoisivat.

- Suomalaiset halusivat noin kaksi lasta, mutta hedelmällisyysluku on 1,37. Lopullinen lapsiluku nyt lisääntymisissä olevilla naisilla voi olla vain noin 1,7 lasta, kun se aikaisemmin oli 1,9, Rotkirch selvittää.

Perhepolitiikkaa ei ole aina pidetty talouspolitiikan kovaan ytimeen kuuluvana asiana, mutta näkemykset ovat hiljalleen muuttumassa. Esimerkiksi perhevapaaajrjestelmän uudistaminen on ollut viime vuosina kovan poliittisen väännön kohteena. Jos pääministeri Marinin hallituksen perhevapaaudistus toteutuu kaavailusti, uudistus kasvattaisi perhevapaiden kestoja kokonaisuudessaan, lisäksi joustomahdollisuuksia ja samalla kannustaisi myös isät perhevapaalle.

Toisten ja kolmansien lasten saantia voisi tutkustusti tukea lisäämällä työelämän joustoja kummallekin lapsiperheen vanhemmalle.

Rotkirchin mukaan tarvitaan paljon muutakin: lapsimyönteistä ilmapiiriä, sosiaalisia verkostoja ja oikein kohdennettuja lapsiperheiden palveluja. Lisäksi tarvitaan nykyistä paljon laajempaa ja moninaisempaa väestöpoliittista seuranta- ja päätöksentekopohjaa päätäjille tueksi. Tietoa tarvitaan niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisella päätöksenteon tasolla.

- Hallintomme on siiloutunut. Lisäksi puuttuu kokonaisnäkemystä, jota tarvitaan arvioitaessa ja ennakoitaessa eri ikäluokkien palveluja,

Mistä apu vauvakatoon?

Suomen heikko syntyvyys haastaa kuntapalvelut, mutta tilanne ei ole toivoton. Päätäjien on syytä huolehtia kuntansa vetovoimasta ja lapsimyönteisyydestä.

teksti Eeva-Liisa Hynynen kuvat Anita Polkutie

Tästä sote-uudistuksessa on kyse: syntyvyys alenee, suomalaiset ikääntyvät, työikäisen väestön määrä vähenee ja alueiden kehitys eriytyy. Nämä seikat pakottivat uusimaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita.

Isolla yhtälöllä on nimikin: neloskierre. Näin sen on nimennyt johtava asiantuntija, VTT **Timo Aro** aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:ltä. Edellä mainitut ongelmat ovat runsaan vuosikymmenen aikana ehtineet kasvaa. Pula kuntien sekä kunnille palveluja tuottavien yritysten työvoimasta ei ole pelkästään tulevaisuutta, vaan ongelmat ovat käsillä osalla alueista jo tässä ja nyt. Kasvava hoidon tarve ja huoltosuhteen heikentyminen haastavat julkisen talouden. Neloskierteen selättämiseksi tarvitaan myös väestöpoliittista visiota.

Epävarmuus vie lastentekohalut

Hoivan lisätarpeesta, digitalisaation hyödyistä sekä julkisen talouden puuttuvista euroista on paljon erilaisia arvioita. Sen sijaan on puuttunut näkemystä siitä, miten neloskierteen synnyttämän ongelman voisi taklata kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Pääministeri **Sanna Marinin** (sd.) hallituksen väestöpoliittinen selvityshanke 2020-2021 aukoo latua kokonaisvaltaiselle väestöpolitiikalle. Selvitystyöhön valtioneuvosto kutsui Väestöliiton tutkimusprofessori, VTT **Anna Rotkirchin**, jonka raportti *Syntyvyyden toipuminen ja pitenevä elinikä - Linjauksia 2020-luvun väestöpolitiikalle* julkaistiin maaliskuussa 2021. Selvitys avaa alhaisen syntyvyyden ja ikääntyvän Suomen ongelmien kirjoa, mutta myös keinoja loiventaa syntynyttä vinoumaa.

Vaikka Rotkirchin mukaan yhtä ainoaa syytä alhaiselle syntyvyydelle ei ole, syy lastensaannin siirtämiseen tai siitä luopumiseen liittyy usein koettuun epävarmuuteen.

- Kyse voi olla taloudelliseen pärjäämiseen liittyvistä huolista, mutta myös sosiaalisen tuen ja jopa hyvien esimerkkien puuttumisesta, Rotkirch sanoo.

Toivottu lapsiluku jää haaveeksi

Jo pitkään näköpiirissä ollut väestökehityksen vinoumaa kasvatti koko 2010-luvun jatkunut alhainen syntyvyys finanssikriisin runnomassa Suomessa.

- Syntyvyys laski tuolloin peräti neljänneksen. Erityisesti esikoisia syntyi vähemmän, Rotkirch kertoo ja täsmentää vielä, että 2010-luvulla syntyvyys laski lähes kaikissa väestöryhmissä.

Suomen väestönkehitys erkaantui Rotkirchin mukaan 2010-luvulla muiden Pohjoismaiden kehityksestä. Vuonna 2019 nähtiin ”pohjat”: Suomessa syntyi vain 45 600 lasta.

Hän muistuttaa, että Suomessa syntyy vähemmän lapsia kuin suomalaiset itse toivoisivat.

- Suomalaiset halusivat noin kaksi lasta, mutta hedelmällisyysluku on 1,37. Lopullinen lapsiluku nyt lisääntymisissä olevilla naisilla voi olla vain noin 1,7 lasta, kun se aikaisemmin oli 1,9, Rotkirch selvittää.

Perhepolitiikkaa ei ole aina pidetty talouspolitiikan kovaan ytimeen kuuluvana asiana, mutta näkemykset ovat hiljalleen muuttumassa. Esimerkiksi perhevapaaajrjestelmän uudistaminen on ollut viime vuosina kovan poliittisen väännön kohteena. Jos pääministeri Marinin hallituksen perhevapaaudistus toteutuu kaavailusti, uudistus kasvattaisi perhevapaiden kestoja kokonaisuudessaan, lisäksi joustomahdollisuuksia ja samalla kannustaisi myös isät perhevapaalle.

Toisten ja kolmansien lasten saantia voisi tutkivasti tukea lisäämällä työelämän joustoja kummallekin lapsiperheen vanhemmalle.

Rotkirchin mukaan tarvitaan paljon muutakin: lapsimyönteistä ilmapiiriä, sosiaalisia verkostoja ja oikein kohdennettuja lapsiperheiden palveluja. Lisäksi tarvitaan nykyistä paljon laajempaa ja moninaisempaa väestöpoliittista seuranta- ja päätöksentekopohjaa päätäjille tueksi. Tietoa tarvitaan niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisella päätöksenteon tasolla.

- Hallintomme on siiloutunut. Lisäksi puuttuu kokonaisnäkemystä, jota tarvitaan arvioitaessa ja ennakoitaessa eri ikäluokkien palveluja,

HOUKUTTELEVA ASUINYMPÄRISTÖ,
toimivat kuntapalvelut ja lapsi-
myönteinen ilmapiiri muodostavat
hyvän lastensaantimaiseman.

– Lastensaanti ei ole ilmatorikos.

niihin liittyviä investointeja, palveluiden priorisointia, rahoituspohjan suuria eroja kuntien välillä sekä koko julkisen talouden kantokykyä, Rotkirch tähdentää.

Lastensaantimaisema vaikuttaa

Viime kädessä paikallisella toimintaympäristöllä voi Anna Rotkirchin mukaan olla paljonkin merkitystä siinä, mihin suuntaan syntyvyys alueella kääntyy.

Hän kertoo tutkimustuloksista, joiden mukaan ympäristö vaikuttaa lapsentekohaluun. Valmiiksi korkean syntyvyyden alue ja sosiaalisessa mediassa viestitty lapsi- ja perhemyönteisyys nostavat herkästi lapsilukua. Kunnissa ja jopa yksittäisillä asuinalueilla, joissa näkyi paljon lapsia, myös syntyy lisää lapsia.

Timo Aro on puhunut paljon kuntien ja alueiden veto-, pito- ja työntövoimasta. Tiedetään, että ihmisten muuttopäätöksiin vaikuttavat monenlaiset asiat. Rotkirch arvioi, että lapsiystävällinen toimintakulttuuri, hyvä asuin ympäristö ja toimivat lapsiperhepalvelut voivat tuoda kunnalle veto- ja pitovoimaa kuntakokoon katsomatta. Hyvä asenne voi kuulua kauas.

– Näen sote-uudistuksen kunnille ennen kaikkea mahdollisuutena keskittyä elinvoiman kehittämiseen ja laadukkaisiin lähipalveluihin kuntalaisille.

Kunnan tai alueen hyvä lastensaantimaisema vaikuttaa syntyvyyden kehitykseen. Hyvään lastensaantimaisemaan kuuluu niin hyvä asuin ympäristö, toimivat kuntapalvelut kuin lapsi- ja perhemyönteinen asenneilmapiiiri.

Pahin harha Rotkirchin mielestä on uskomus, jonka mukaan alhaiselle syntyvyydelle ei mahdeta mitään.

– Lastensaantimaisema on varsin pitkälti yhteisöllinen tulos, hän painottaa.

Siihen voimme siis vaikuttaa omilla asenteillamme ja sillä, kuinka puhumme vanhemmuudesta ja lapsista, yhteisön antamasta tuesta ja ylipäättään luottamuksesta tulevaisuuteen.

Yhden asian Rotkirch on toistanut jo useampaan kertaan julkisuudessa ja haluaa toistaa sen nytkin.

– Lastensaanti ei ole ilmatorikos.

Koronavuoden toivon pilkahdukset

Korona-aika on opettanut suomalaisille paljon uutta digitalisaation eduista ja etätyöstä. Oppia olemme saaneet myös kasvukaupunkien ulkopuolisesta Suomesta. Rotkirchin äänenpainoista kuuluu toive siitä, että poikkeusvuodesta otettaisiin kaikki arvokas oppi talteen kaikilla foorumeilla. Suomessa koronapandemia on saattanut jopa laajentaa väestöpoliittista liikkumavaraa.

– Toistaiseksi syntyvyyden lasku on ohi, netto-maahanmuutto on kasvanut, maan sisäinen muuttoliike on tasaantunut sekä ikäihmisten työssäkäynti vahvistunut, Rotkirch listaa.

Lievää toivoa siis on niilläkin alueilla, joilla sitä ei ole nähty pitkään aikaan. Tässä on Rotkirchin mukaan hyvää pohjaa uusille kuntapäätäjille, kun he alkavat pohtia kuntansa tulevaisuutta. Viitteitä

on siitäkin, että koronavuosi on kääntänyt syntyvyyden jopa selvään nousuun ja muuttoliikkeen suunnan millituhosen verran kaupungeista kehyskuntiin ja maaseutumaisiin kuntiin.

Oma lukunsa ovat vielä ne kunnat, joissa on paljon vapaa-ajan asuntoja. Esimerkiksi Puumalan, Kuusamon ja Kustavin kaltaiset kunnat ovat saaneet uusia kuntalaisia. Rotkirch toivoo, että kunnat, joihin koronapandemia on tuonut etätyöläisiä, tarttuisivat tilaisuuteensa ja toisivat esille vahvuuksiaan asuinkuntina.

Kaksoiskuntalaisuus on noussut pandemia-vuoden aikana entistä useammin julkiseen keskusteluun: voisivatko kansalaiset suunnata osan maksamistaan veroista kuntaan, jossa vapaa-aikaa vietetään?

– Aloite kaksoiskuntalaisuudesta ei saa ainakaan kaatua byrokraattisiin esteisiin! Kuntalaisuutta voi kehittää myös kevyemmin. Tanska on kehittänyt pidemmälle meneviä ratkaisuja mahdollistamalla niin sanotun kevytkuntalaisuuden.

Hyvät työnantajat vievät voiton

Pienistä valon pilkahduksista huolimatta harmaantuvan Suomen vinouma tietää vielä tuskaa julkisten palveluiden järjestäjille ja tuottajille. Jo nyt monissa maakunnissa kipuillaan hoiva-alan työntekijöiden puutteen vuoksi mutta viiveellä myös muidenkin alojen työntekijäpuolan vuoksi.

Kevan julkistamat kuntapäätjäbarometri ja kunta-alan eläköitymisen nuste puhuvat karua kieltä. Kunta-alalla on kaiken aikaa yhä suurempia vaikeuksia löytää työntekijöitä. Ja mikä hankalinta: jo nyt työvoimapolusta kärsivät toimialat menettävät lähivuosina henkilökuntaansa eläköitymisen vuoksi, ja menetykset ovat tuntuvia. Seuraavan kymmenen vuoden aikana kunta-alalta eläköityy 34 prosenttia nykyisestä henkilöstöstä. Valtion puolella ennuste on jokseenkin samankaltainen.

Kuntatyöntekijöitä eläköityy nyt eniten Lapissa (38,8%), Kainuussa (38,1%), Etelä-Savossa (37,6%), Pohjois-Karjalassa (37,6%) ja Kymenlaaksossa (37,2%). Kilpailu työvoimasta kovenee kuntien sekä alueiden kesken, ja kisa käydään samasta työvoimasta. Kevan mukaan työvoiman riittävyden tulisi olla yksi keskeisistä kunnan strategisista menestystekijöistä. Ei tarvitse olla ennustaja nähdäkseen, että kilpailutilanteessa avainasemassa on hyvä henkilöstöpolitiikka, eikä keskustelua palkkatasostakaan voida enää sivuuttaa. Hyvät työnantajat nappaavat voiton.

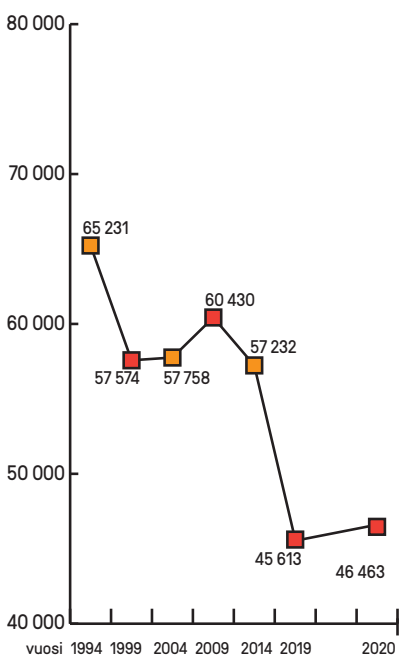
Syntyvyys on omissa käsissä

Anna Rotkirchin mukaan tilastojen valossa tuleva työvoimapula ei ratkea ilman työperäistä maahanmuuttoa. Hänestä mahdollinen tavoite olisi nostaa vuoteen 2030 mennessä vuosittainen nettomaahanmuutto 25 000:een nykyisestä noin 16 000:sta.

– Mutta toisin kuin usein oletetaan, maahanmuutto ei ratkaise alhaisen syntyvyyden ongelmaa. Se on yhä pitkälti omissa käsissä.

Rotkirch peräänkuuluttaa kuntien tulevaisuuden skenaarioissa useita eri vaihtoehtoja: jos maahan-

SUOMESSA ELÄVÄNÄ SYNTYNEET LAPSET
VUOSINA 1994–2020

Lähde: Syntyneet, Tilastokeskus

muutto lisääntyy, tai jos se ei lisääny, jos syntyvyys nousee hieman, tai jos se ei nousekaan...

- On herättävä neloskierteen haasteisiin. Sen toisessa ääripäässä on alhainen syntyvyys ja toisessa erittäin vanhojen, yli 85-vuotiaiden kansalaisten kasvava määrä.

Rotkirch muistuttaa, että pitenevä elinikä on etuoikeus. Myöhäiskeskusiässä eli noin 65-74-vuotiaiden ikäryhmässä on nykyään hyvinkin toimintakykyisiä ihmisiä.

Silti: vanhusväestön palvelutarve moninkertaistuu lähitulevaisuudessa.

- Meillä 65 vuotta täyttäneiden osuus aikuisväestöstä on 24 prosenttia. Se on maailman neljänneksi korkein Japanin, Italian ja Portugalin jälkeen, Rotkirch sanoo.

Miltä sitten näyttää 2020-luvun väestöpolitiikka? Selvitysraportissaan Anna Rotkirch toteaa, että väestönkehityksessä myös inhimillinen pääoma merkitsee. Kansanterveys ja hyvinvointi korostuvat tavantasaisten talouskasvun indikaattoreiden rinnalla politiikan tavoitteena ja onnistumisen edellytyksinä.

Covid-19-pandemia havainnollisti, miten keskeisiä perheystävällisyys, sukupolvien välinen solidaarisuus ja sosiaalinen luottamus ovat. □

Muuttoliikkeen hinta

KUNNALLISTALOUDEN EMERITUSPROFESSORI PENTTI MEKLININ mukaan väestöään menettävillä kunnilla on suuremmat talouden sopeutusongelmat kuin kunnilla, joihin muutetaan. Hän puhuu kärjistäen yksistä tuloista ja kaksista menoista:

KUNNASTA POIS MUUTTAVA VIE ASUKASKOHTAISTEN valtionosuuksien ja kunnallistuloverojen lisäksi osuutensa verotulotasauksesta ja myös maksutulot. Kunta, jonka hän jättää taakseen, joutuu edelleen pitämään yllä palveluvarustusta asukkailleen. Esimerkiksi kunnasta pois muuttava koululainen vähentää lähtökunnan menoja lähinnä kouluruokailusta ja oppimateriaaleista, mutta koulun muut menot jäävät kunnalle.

TULOKUNNASSA OPPILAS USEIMMITEN AIHEUTTAA vain ruoka- ja materiaalikustannukset. Tosin väestökasvun jatkuessa tulokunta voi joutua palkkaamaan lisää henkilökuntaa ja tarvittaessa investoimaan uusiin koulurakennuksiin.

OIKEUDENMUKAISTA OLISI SISÄLLYTTÄÄ väestöään menettäville kunnille kompensatiota valtionosuusjärjestelmään, jolloin kaikki veronmaksajat osallistuisivat alueiden ja kuntien eriytymiskehityksestä aiheutuvan laskun maksamiseen.

S&D

Eurooppaan voi vaikuttaa.

**Minimipalkat. Työsuojelu. Julkinen sektori.
Kilpailutusehdot. Ay-oikeudet. Ole yhteydessä!**

**Tilaa uutiskirjeeni ja pysyt
ajan tasalla EU-kuulumisista:
www.eeroheinaluoma.fi**

**SUOMALAISTEN
PUHEMIES
EUROOPASSA**

Miten toimia työtapaturman sattuessa?

Jani Pursiainen, lakimies

Oikeudelliset asiat
jani.pursiainen@jhl.fi

Suomessa tapahtuu yli 100 000 työtapaturmaa vuodessa. Niiden korvaamista varten on luotu oma järjestelmänsä, joka voi vaikuttaa monimutkaiselta.

TAPATURMA TYÖPAIKALLA VOI olla veitsen viiltämä pieni haava sormeen tai työmatkalla tapahtunut vakava liikenneonnettomuus, joka johtaa pitkään kuntoutukseen. Näitä molempia esimerkitilanteita koskee sama lainsäädäntö eli työtapaturma- ja ammattitautilaki (TyTAL).

Kyseisessä laissa on määritelty muun muassa tapaturman käsite. Lain mukaan se tarkoittaa ulkoisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa työntekijälle vamman tai sairauden. Lakisääteisestä vakuutuksesta korvataan esimerkiksi tapaturmasta johtuvat tarpeelliset lääkärikäynnit.

On tärkeää huomata, että kaikki työpaikalla tai -ajalla sattuvat vahingot eivät tule korvattaviksi TyTAL:n perusteella. Eri-tyisesti etätyössä korvataan vain työnteon aikana tapahtunut vahinko eikä esimerkiksi kahvituolla tapahtunutta kompastumista tai liukastumista, jotka työpaikalla sattuessa lähtökohtaisesti olisivat korvattavia vahinkoja. Etätyössä on hyvin suppea vakuutusturva, jos työnantaja ei ole laajentanut sitä vapaaehtoisella vakuutuksella.

Tapaturman sattuessa työntekijän tulee kertoa vahinkotapahtumasta työpaikan käytäntöjä noudattaen työnantajalle, joka ilmoittaa siitä omalle vakuutusyhtiölleen. Korvausasia tulee työnantajan ilmoituk-

sella virallisesti vireille, ja korvauskäsittely alkaa vakuutusyhtiössä. Työntekijän tulisi varmistaa, että ilmoituksen kuvaus sattuudesta tapaturmasta vastaa omaa käsitystä tapahtuneesta. Tällä voi olla ratkaisevaa merkitystä, katsotaanko tapaturma korvattavaksi.

TYÖNTEKIJÄN ON TÄRKEÄÄ hakeutua lääkäriin mahdollisimman pian, mikäli tapaturmasta aiheutuu hoitoa vaativia vammoja. Hoitavan lääkärin tulee kirjata tapaturmaa koskevat tiedot oikein sairauskertomuksiin, sillä vakuutusyhtiö käyttää lääkärin laatimia kirjauksia korvauspäätöksiä tehdessään. Vakuutusyhtiön asiantuntijalääkärit eivät tapaa loukkaantunutta työntekijää, vaan käsittely on kirjallista.

Työnantajan rooli jää käytännössä ilmoituksen tekemiseen vakuutusyhtiölle, ja siitä eteenpäin asia on vahingoittuneen työntekijän ja vakuutusyhtiön välinen. Työnantajalta voidaan pyytää korvauskäsittelyn aikana muutakin selvitystä, esimerkiksi työsuhteesta, työansioista tai kuntoutuksesta, mutta vakuutusyhtiö tekee itsenäisesti korvauspäätökset lakiin perustuen, eikä työnantajalla ole roolia korvauspäätösten tekemisessä.

Jos vakuutusyhtiön päätös on kielteinen, siitä on mahdollisuus valittaa tapaturma-

asioiden muutoksenhakulautakuntaan (Tamlä). Muutoksenhaku on maksutonta, mutta asian käsittely kestää keskimäärin hiukan alle vuoden. Tamlän päätöksestä on mahdollista valittaa eteenpäin vielä vakuutusoihteuteen, ja tietyissä tapauksissa vakuutusoihteuden päätöksestä voi hakea valituslupaa korkeimmasta oikeudesta. Korkeimmassa oikeudessa on kuitenkin olemassa kuluriski, koska valitusprosessi on erilainen vakuutusoihteuden jälkeen. Pääsääntöisesti asiat jäävät vakuutusoihteuden tai Tamlän päätöksen varaan. Vakuutusoihteudessa käsittely kestää noin vuoden.

MUUTOKSENHAKUOIKEUS tapaturma-asioissa on työntekijällä ja vakuutusyhtiöllä, eikä työnantajalla ole kuin poikkeustapauksissa valitusoihteus. Korvauspäätökset esimerkiksi lääkärikäynneistä eivät edes mene tiedoksi työnantajalle.

Järjestelmä eroaa huomattavasti esimerkiksi liikennevakuutuksesta, jossa riittävä korvauksista vakuutusyhtiötä vastaan tapahtuu käräjäoihteudessa. Alun esimerkkiin liittyen työntekijä on käytännössä kahden vakuutuksen piirissä, mikäli työtapaturma on myös liikennevahinko. Tällöinkin työtapaturmavakuutus on ensisijainen, mutta lisäkorvauksia voi saada liikennevakuutuksesta. □

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

tvk.fi/korvaaminen/tapaturman-satuttua/
finlex.fi, Työtapaturma- ja ammattitautilaki

På svenska

Läs lagkolumnen på motiivilehti.fi/sv fr.o.m. 25.8

Motiv

ÄR PADDLING EN DYR HOBBY?

Sportbutiker har ofta paketerbudanden och då kan man få paddel, kajak och kapell för 600 euro. En kajak håller i flera decennier, så på lång sikt kommer man billigt undan.

HAR DU TIPS FÖR NYBÖRJARE?

Ta kontakt med en bekant som har kajak eller hyr farkost och pröva på! Välj en dag utan vågor och träna på att ta dig i kajaken innan du ger dig ut på sjön. Håll dig nära stranden.

NÄR ÄR PADDLING SOM BÄST?

En sommarkväll när sjön är alldeles blank. I kajaken kommer man nära naturen och upplever den på ett annat sätt än när man rör sig med till exempel motorbåt.

Närmare naturen

text Marina Wiik foto Linus Lindholm

JAG HAR ALLTID haft stor respekt för sjön. När min man köpte kajak för drygt tjugo år sedan och började paddla, var jag måttligt intresserad.

För tio år sedan beslöt jag ändå att prova på. Först paddlade jag endast korta sträckor längs strandbrynen. Jag fick snabbt in rätt teknik och till min förvåning märkte jag hur avkopplande det var att glida fram längs med vattenytan. Hjärnan fick vila medan kroppen arbetade.

I början lyssnade jag på ljudböcker på sjön, sedan började jag lyssna på fåglarna i stället. Genom paddlingen har jag upptäckt naturen på ett helt nytt sätt. Jag brukar följa med örnar som sakta seglar över vattnen och en gång var jag bara tio meter från två simmande älgar.

För fyra år sedan köpte jag en kajak i present till min man och sedan dess paddlar vi oftast tillsammans. Nära vår sommarstuga på Bergö finns massor av små holmar att utforska. Vi brukar välja en ny rutt varje gång och om sjön är stilla, tar turerna minst ett par timmar.

JAG HAR TESTAT att paddla kanot, men det kändes inte som min grej. En flatbottnad kajak rör sig lätt på vattnet och risken för att kantra är liten. På grund av att terrängen på Bergö är så stenig, har jag en plastkajak. Jag för fram kajaken med hjälp av en kolfiberpaddel och använder alltid flytväst.

För att komma smidigt i väg, har vi en kajakbrygga vid stugan. Den är mindre än en vanlig brygga och ligger nära vattenytan. Jag paddlar helst utan skor och vill undvika att få sand i skrovet, vilket är svårt om man startar från stranden. För att få bort vatten från kajaken använder jag en vanlig tvättsvamp.

Jag inleder paddelsäsongen i slutet av maj och avslutar den i oktober. Förutom vardagsturerna prickar jag och min man in ett större paddlingsäventyr varje sommar. Förra året tog vi kajakerna till Österhankmo och paddlade därifrån till Nabbens gästhamn i Maxmo. I år planerar vi att paddla från Malax till stugan på Bergö eller tvärtom. □

**ANN-CHRISTIN
"ANKI" SUNDEVALL**
Född 1969.

HEMORT
Malax.

UTBILDNING
Skolgångsbiträde.

JOBB
Skolgångs-
handledare,
Yttermalax skola.

FAMILJ
Gift, fyra barn och
ett barnbarn.

HOBBYER
Promenera, löpa,
skida och baka.

Millainen on sinun äänensävyysi?

Onko tulevaisuudessa syytä korottaa ääntä, kun puhutaan työstä ja sen tekijöistä? Vai onko rauhallinen ja sovitteleva puheensointi tehokkaampi ase? Asetu ehdolle JHL:n edustajistovaaleissa ja anna oman äänensävyysi puhua sinun ja muiden paremman työelämän puolesta.

EHDOKKAAKSI EDUSTAJISTOON? KUKA JA MITEN?

Kun olet liittynyt jäseneksi viimeistään 31.7.2021, eikä sinulla ole jäsenmaksurästejä kolmea kuukautta pidemmältä ajalta, olet ehdokaskelpoinen.

Jos olet eläkkeellä tai siirtynyt pysyvästi pois liiton järjestämisalalta, et voi ryhtyä ehdokkaaksi.

Oma yhdistyksesi asettaa sinut edustajiston vaaliehdokkaaksi jäsenkokouksessa.

Yhdistysten lisäksi ehdokkaan voi nimetä saman vaalipiirin kolmen jäsenen muodostama valitsijayhdistys.

MIKÄ VAALIPIIRI?

Liiton korkeimpaan päättävään elimeen - JHL:n edustajistoon - valitaan ensi helmikuun vaaleissa 120 liiton jäsentä ja varajäsentä yhteensä yhdeksästä vaalipiiristä.

Vaalipiirit määräytyvät aluetoimistojen toimialueiden mukaisesti. Yhdistyksen kotipaikkakunta määrittää vaalipiirin.

Edustajien määrä lasketaan vaalipiirien yhdistysten jäsenmäärän perusteella. Kustakin vaalipiiristä valitaan vähintään yksi edustaja.

Edustajistokausi kestää viisi vuotta.

MILLOIN EHDOKASASETTELU?

Vaalin ehdokasasetteluaika on 1.10.-15.12.2021

Keskusvaalilautakunta vahvistaa edustajistoon valittavien jäsenten määrän vaalipiireittäin ja sopimuslohkoittain 1.10.2021 ja lopullinen ehdokasasettelu on tiedossa 17.1.2022.

Henkilöstömitoitus repsottaa pitkäaikaishoidon työpaikoilla

Vanhuspalvelulain henkilöstömitoituskujen noudattaminen on retuperällä. Viime vuonna yli puolet tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon työpaikoista ei huomionnut niitä riittäväksi tai lainkaan.

Mitoituksen tarkoitus on varmistaa hoivatyötä tekevän henkilöstön riittävyys ja parantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta.

JHL laatimien kahden kyselyn perusteella korjausliikkeitä ei juurikaan ole tehty. Väliittömän työn eli hoitotyön ja välillisten tukitöiden rajanveto on edelleen ongelma. Hoitohenkilöstö siivoaa, laittaa ruokaa ja pyykkää lähes entiseen malliin.

Henkilökunnan riittämättömyys ja sijaispula nousivat kyseilyssä myös selkeäksi epäkohdaksi. Lisähenkilöstöä, kuten hoiva-avustajia, ei ole joko rekrytoitu tai ole ollut saatavilla.

7 000

Työttömiä oli tämän vuoden kesäkuussa 7 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Miehä oli työttömänä 125 000 ja naisia 95 000. Miesten työttömyysaste nousi viime vuoden kesäkuusta 0,8 prosenttiyksikköä 8,3 prosenttiin, kun puolestaan naisten työttömyysaste laski 1,1 prosenttiyksikköä 6,9 prosenttiin.

Klik, kuvaile työpäivääsi

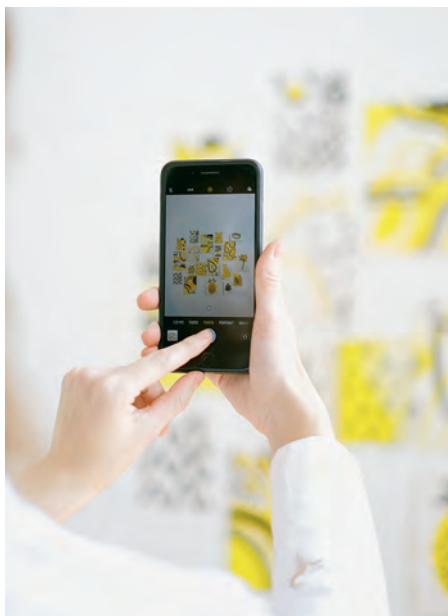
TYÖVÄENMUSEO WERSTAS kaipaa kokoelmiinsa 2020-luvun työelämästä kertovia valokuvia.

Työväenmuseo kääntyy nyt työelämän parhaiden asiantuntijoiden - ammattiliiton jäsenten - puoleen ja toivoo apua työn kuvaamisessa jälkipolville.

Tallennettavaa materiaalia museo kaipaa eritoten siksi, että nykyisten älypuhelimien syövereissä olevien kuvien säilymisestä ei ole takuita. 2020-luvun ajankuvan ja työelämän dokumentointi valokuvan keinoin uhkaa jäädä vaisuksi ja vähäiseksi.

Tietoa omasta ajastamme voi välittää tuleville sukupolville kuvaamalla tuiki tavallista työpäivää. Kuva-aiheina voi olla esimerkiksi jokapäiväinen lounastauko, oma työporukka tai se, miten työmatkaa tehdään. Kuvat eri puolelta Suomea, mistä tahansa työpäivään ja työhön liittyvästä asiasta tai yksityiskohdasta ovat tervetulleita.

Ajallisesti ja aiheiltaan runsas valokuvakokoelma mahdollistaa työelämän muutos-

ten ja ilmiöiden tutkimisen. Vertaamalla eri aikoina otettuja kuvia nähdään, mikä on muuttunut ja mikä säilynyt ennallaan.

Kun työn varsinaiset tekijät itse kuvaavat työpäiväänsä ja tehtäviään, tulevaisuuteen tallentuu työntekijöiden kannalta oleellisia asioita.

Valokuvakokoelman keräämiseen voit osallistua lähettämällä kuvat: lahjoitukset@tyovaenmuseo.fi tai jakamalla ne sosiaalisessa mediassa aihetunnisteella #duunikuva.

Peräti 29 % vastaajista ei ehdi tehdä työtään niin hyvin kuin haluaisi, kertoo SAK:n työlobarometri.

JHL mukana Apuvälinemessuilla

Apuvälinemessut järjestetään 28.-30.10. Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa. Esillä ovat apuvälinealan, kuntoutuksen ja hoivatyön uutuudet alan ammattilaisille ja apuvälineiden käyttäjille. JHL on mukana messuilla. apuvaline.expomark.fi

Etnofest - väriä elämään Turussa

Paljon monikulttuurista ohjelmaa: musiikkia, tanssia ja työpajoja tiedossa! Etnofest on maksuton koko perheen festivaali ja lähitapahtuma 4.9. Turun Varissuolla Normaali-koulun pihalla. Tähti-esiintyjänä Prinssi Jusuf. kaupunginosaviikat.net

SASK kouluttaa hyvän lähettilääksi

SASK järjestää vuoden kolmannen lähettiläskoulutuksen verkossa 25.9.-2.10. Tavoitteena on lisätä tietoa SASKin työstä, ihmisoikeuksista ja työntekijöiden olosuhteista ympäri maailman. Hakemukset 1.9. mennessä. sask.fi/tapahtumat

KYSY IHMEESSÄ

Miten JHL:n ja Turvan vakuutukset muuttuvat?

LIITON JÄSENETUIHIIN kuuluviin Turvan vakuutuksiin on kaiki tuloissa uudistuksia ensi vuonna, näin olen kuulut. Mikä muuttuu?

VASTAUS: Olet oikeassa. JHL:n jäsenten vapaa-ajan matkustaja- ja tapaturmavakuutus on ensi vuoden alusta lähtien voimassa siihen päivään saakka, jolloin jäsen täyttää 70 vuotta.

JHL tarjoaa jatkossa vakuutuksen siis 69-vuotiaaksi asti. Liiton matkustaja- vakuutukseen liittyen voidaan viisumitodistus kirjoittaa 70 vuotta täyttäneelle 31.12.2021 saakka.

Jos täytät lomamatkasi aikana 70 vuotta, tulee sinun ottaa ennen reissua erillinen vakuutus 70-vuotispäiväsi jälkeisen matkan ajalle. Näin siis vuodenvaihteesta alkaen.

Jos matkustat paljon, on hyvä puntaroida jatkuvan matkavakuutuksen hankkimista. Se on voimassa aina, kun lähdet lomamatkalle. Yksittäiselle matkalle voi ottaa myös määräaikaisen vakuutuksen.

Turvasta kannattaa kysyä myös täysajan tapaturmavakuutuksesta, joka korvaa tapaturman hoitokuluja.

Uusi jäsenkortti postitetaan liitosta sinulle automaattisesti ennen kuin 70 ikävuotta tulee täyteen.

JHL:n jäsenenä olet ensi vuoden alusta lähtien vakuutettu etätyössä ollessasi. Monikaan ammattiliitto ei vielä tällaista uuden ajan etua jäsenilleen tarjoa.

Turvan vakuutus on voimassa etätyöpaikassa ruokailuiden, taukojen ja muun kuin etätyöhön liittyvän tavanomaisen liikkumisen aikana sisätiloissa ja etätyöpaikan piha-alueella.

Vakuutuksesta ei korvata työtapa- turma- ja ammattitautilain tarkoittamia työtapaaturmia.

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi.

På ny yrkesbana

Sex av tio finländare har bytt yrke åtminstone en gång. Petra Kock-Hautamäki har tagit paus från vårdarbetet i två repriser.

text Marina Wiik och Hellevi Raita foto Tomi Hirvinen

Petra Kock-Hautamäki prissätter varor, plockar in dem i hyllor och sitter i kassan. Hon är tjänstledig från Kårkullas dagverksamhet och jobbar på en stormarknad i Jakobstad.

- Eftersom mina barn är stora nog att klara sig själva, är jag i ett livsskede då det är möjligt att prova på något nytt.

Hon är inte ensam om att tänka i nya karriärsbanor. Över hälften av dem som deltog i Sitras arbetslivsundersökning 2017 hade bytt yrke eller bransch minst en gång. Merparten av dem som bytt yrke, 88 procent, hade också bytt bransch.

Sari Lehikoinen är psykolog och handledare vid Nylands arbets- och näringsbyrå. Hon säger att det finns yrkesbytare i alla branscher, eftersom människors uppfattning av ett yrke inte alltid motsvarar verkligheten.

- Arbetets krav eller egna intresseområden har också kunnat ändra med tiden, säger Lehikoinen.

Som övriga orsaker till yrkesbyte nämner hon bland annat förändringar i arbetslivet, låg sysselsättningsgrad, brädska och press, underpresterande, oregelbundna arbetstider och hälsoskäl.

Kände sig utsliten

Petra Kock-Hautamäki har jobbat inom handikappomsorgen i över 20 år. Yrkesvalet har känts rätt: hon är social och vet att hennes arbetsinsats gör skillnad. Samtidigt är jobbet tungt såväl fysiskt som psykiskt.

- Förra hösten började jag känna mig utsliten och fann inte längre glädje i arbetet. Det var dags för timeout.

Vikariatet på stormarknaden seglade upp innan hon på allvar börjat se sig om efter något nytt.

- Det passar mig utmärkt att jobba i butik, eftersom jag kommer i kontakt med människor, men inte behöver ta hand om dem.

Hälften av deltagarna i Sitras arbetslivsundersökning hade studerat till ett nytt yrke eller tagit en ny examen efter övergången till arbetslivet.

Även Kock-Hautamäki, som i tiderna utbildade sig till vårdare av utvecklingshämmande, har funderat på att studera vidare till närvårdare. Hon har ändå inte gjort slag i saken, eftersom det knappast skulle ha praktisk inverkan på hennes arbete.

- Om jag satte mig på skolbänken igen, skulle jag nog studera något annat än vård, säger hon.

Lär sig medan hon jobbar

Kock-Hautamäki har blivit väl mottagen på sin nya arbetsplats och träffat andra som också sadlat om. Under sina första arbetspass hade hon med sig en mentor som lärde henne de praktiska göromålen.

- Just nu känns "learning by doing" rätt för mig, men om jag fick chansen att utbilda mig vid sidan av jobbet, skulle jag nog nappa på det.

Hon värdesätter sin erfarenhet från vårdsektorn och tror att hon kommer att ha nytta av den vad hon än jobbar med i framtiden.

- Jag är van att komma överens med olika slags människor. I dagverksamheten strävar vi efter att se alla och hälsar "god morgon" och "ha en bra dag". Det är också en slags kundbetjäning.

I förväg var hon mest nervös för hur hon skulle klara jobbets tekniska aspekter. De största utmaningarna fanns ändå på annat håll.

- Det är tyngre än jag trodde att stå i kassan! I början var jag ivrig att hjälpa folk med deras inköp och plockade varor fram och tillbaka. Sedan märkte jag att jag blev dålig i axeln.

Hon fick en påminnelse om att tänka på ergonomi, även om det inte är lika tungt att lyfta varor som människor.

Fler yrkesproffs behövs

Arbetsmarknadsrådet **Teija Felt** vid Arbets- och näringsministeriet förmodar att finländarna i framtiden kan bli tvungna att byta jobb eller arbetsuppgifter flera gånger.

I dessa situationer framträder enligt henne arbetstagarens allmänna färdigheter, såsom förmåga att leda sig själv, sociala färdigheter och digital kompetens.

Sari Lehikoinen är inne på samma linje.

- Kunskandet är en resurs som finns kvar även om jobbet skulle försvinna, säger Lehikoinen.

Utbildningsstyrelsen har publicerat en rapport om behovet av utbildning och arbetskraft fram till år 2035. Rapporten förutspår att endast 80 000 nya arbetstagare behövs för att ersätta avgående arbetstagare i branscher med låg utbildningsnivå. Dessutom kommer 100 000 jobb att försvinna

– Det bästa med det nya jobbet är att det inte följer med mig hem.

PETRA KOCK-HAUTAMÄKI jobbar på en stormarknad under sin tjänstledighet.

på den här nivån. Däremot behövs 518 000 nya yrkesproffs och 550 000 nya arbetstagare för uppgifter på chefs- och expertnivå.

Flest arbetsplatser antas dyka upp inom hälsovårdstjänster, utbildning, mark- och vattenbyggnadsarbete, i fastighetsbranschen, inom socialtjänster samt produktion av metallprodukter, maskiner och transportmedel.

Lever i nuet

Petra Kock-Hautamäki tog paus från sitt vårdarbete också för drygt tio år sen. Då packade hon köttprodukter på en fabrik i några år.

Jobbet var ganska ensidigt, men gick bättre att kombinera med familjelivet än hennes dåvarande skiftesjobb.

- På slutet började jag längta tillbaka till mitt egentliga jobb. Omväxlingen gav en välbehövlig energikick.

Hon tycker att möjligheten till alterneringsledighet eller andra dylika arrangemang borde vara inbyggda i vårdbranschens yrken. Självt försöker hon att inte tänka längre än mars 2022 då hennes tjänstledighet tar slut.

- I butiksjobbet har jag möjlighet att påverka mina arbetspass och dessutom har jag gått ner i arbetstid. Det här är min gåva till mig själv.

Om hon i nuläget blev tillfrågad att återvända till sitt vanliga jobb, skulle svaret vara ett klart och tydligt nej.

- För ett tag sedan träffade jag en tidigare kollega. Hon konstaterade att jag oftast är glad, men att det är länge sedan hon sett mig skratta med hela ansiktet. Jag tar det som ett bevis för att jag fattat rätt beslut. □

NYA UTSIKTER

37 %

GAMLA I GAMET

En dryg tredjedel av dem som besvarade Sitras arbetslivsundersökning 2017 hade bytt yrke flera gånger. Högt utbildade byter inte bransch och yrke lika ofta som andra.

85 %

VÄRT MÖDAN

Merparten av dem som skolat om sig var nöjda, visar Sitras undersökning. Studierna gav behörighet, trevligare arbetsuppgifter eller gjorde det möjligt att byta bransch.

Muistan jäätelökesää

Kesäpäivä houkuttelee jäätelökioskille. Kauhon minttusuklaapalloja ja sirottelen strösseleitä. Kiemurtelevan jonon keskuudesta kuulemonia kieliä. Minut on palkattu myymään: suomeksi, englanniksi, ruotsiksi ja venäjäksi - välillä myös espanjaksi ja ranskaksi.

Olen palannut tähän jäätelökesään monesti, myös julkisesti muun muassa Helsingin Sanomien haastattelussa. Kesätyöesimerkkini kuvastaa, kuinka asiakaskunnan moninaisuuden tunnistaminen motivoi työnantajaa palkkaamaan erilaisia osaajia. Tämä siivittää työelämän tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Suomessa ei ole yleisesti tietoa siitä, kuinka monimuotoisia työyhteisöt ovat. Työterveyslaitoksen julkaisemassa monimuotoisuusbarometrissa on kartoitettu henkilöstöalan ammattilaisten näkemyksiä aiheesta. Vajaa viidesosa vastaajista koki oman organisaationsa hyvin homogeeniseksi. Monimuotoisuudella tarkoitettiin työntekijöiden erilaisuutta muun muassa iän, sukupuolen, kielen, alkuperän, perhetilanteen tai vammaisuuden perusteella.

Miksi työyhteisön moninaisuuteen kannattaa panostaa? Monimuotoisuus tutkitusti parantaa muun muassa uusien asiakasryhmien tavoittamista, innovatiivisuutta ja taloudellista kannattavuutta. Monimuotoisuudesta on useita hyötyjä organisaatioille, ja tämä tunnustetaan yhä useammin myös yritysjohdossa.

Suomessa asuu yli 400 000 vieraskielistä eli liki kahdeksan prosenttia koko väestöstä. Yleisin puhuttu vieras kieli on venäjä. Seuraavaksi suurimmat kieliryhmät ovat viro, arabia, englanti ja somali. Eri palveluiden asiakaskunnat ovat nekin moninaisia: esimerkiksi kauppakeskus Itiksen asiakkaista joka neljäs puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia.

Kauppakeskus Itis onkin esimerkki edelläkävijästä, joka on tunnistanut väestön moninaisuuden ja ostopotentiaalin. Viisi vuotta sitten Itis rakensi markkinointikampanjan muslimien ramadan-paastonajan ja sen päättävän juhlan ympärille. Tarkoituksena oli saada uusia asiakkaita ja tavoittaa muslimitaustaisia kuluttajia. Itis markkinoi alennusmyyntiään seitsemällä eri kielellä.

Monikielisen viestinnän merkitys on korostunut koronapandemian aikana. Esimerkiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on julkaissut tietoa ja ohjeita koronaviruksesta yli 20 eri kielellä. On erityisen tärkeää, että viranomaisohjeet tavoittavat koko väestön.

Entä mikä neuvoksi työnantajalle, joka toivoo moninaisuutta tiimiinsä mutta kertoo vaikeuksista löytää eri taustaisia työntekijöitä? Organisaation moninaisuuden edistäminen alkaa rekrytointikäytännöistä. Moninaisesti parempi -hankkeen rekrytointisuosituksista ja rekrytointikokeilun tuloksista saa monia konkreettisia neuvoja.

Jäätelökesästä on jo yli 15 vuotta. Toivon, että koronakesien jälkeen 2020-luku tuo mukanaan monia uusia muistoja ja luovia esimerkkejä työelämän moninaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta. □

Shadia Rask on tutkimuspäällikkö Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella. Hän johtaa Moninaisesti parempi -hanketta. Lue hänen esittelynsä motiivilehti.fi.

*On erityisen tärkeää,
että viranomaisohjeet
tavoittavat koko väestön.*

Kun haluat turvata rakkaimpasi
Suomen edullisimmalla*
henkivakuutuksella, olemme rinnallasi.

Järjestöjäsenen etuhinta koskee sekä sinua että puolisoasi.
Laske hinta helposti netissä. Saat vakuutuksen voimaan heti.

if.fi/henkivakuutus

Vakuutuksen myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen hintavertailu, Innolink 11/2020.

Arjesta selviää hymyllä. Loput hoitaa Turva.

Katso, mikä Peteä hymyilyttää
turva.fi/hymy

"Monesti mietin et miten mulle tapahtuukin koko ajan kaikenlaista? Arjen kommelluksia, jotka ei aina hymyilytä, mutta myöhemmin voikin jo naurattaa. Kun tapahtuu, mä pysähdyn hengittämään ja mietin, sattuiko oikeesti jotain vakavaa. Niin pääsen aika paljon helpommalla."

Hymyile,
olet Turvassa.

 turva
vakuutusyhtiö